

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

HOME OFFICE *-effektív-*

DIGITAALINEN
WORKSHOP
KOTITOIMISTON
OPTIMOINTIIN

TEKIJÄ/T:

Isa Otilia Kemper

Koulutusala Kulttuuriala	
Tutkinto-ohjelma Design Making -tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Isa Otilia Kemper	
Työn nimi Digitaalinen workshop kotitoimiston optimointiin	
Päiväys 04.10.2021	Sivumäärä/Liitteet 48/46
Ohjaaja(t) Ilkka Kettunen, TaT	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Design Studio Otilia	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena on luoda digitaalinen workshop, jonka avulla optimoidaan kotitoimistosta toimiva työympäristö osaksi työnantajan työkuiluuria. Keskeisenä tavoitteena on hyödyntää digitaalisia viestintävälineitä ja luoda työntekijälle työympäristö, jossa fyysiset ja sosiaaliset aspektit on otettu huomioon.</p> <p>Opinnäytetyön tarkastelukulma on etnografinen vilkaus suomalaisen ja saksalaisen työskentelykulttuurin eroihin ja digitalisaation vaikutukseen työkuiltuurissa. COVID19-pandemian tuoma digitaalinen kehitys on pyritty kääntämään voimavaraksi, jolla saksalainen työympäristökehitys- ja suunnittelu saadaan vastaamaan pohjoismaalaista työkuiluuria.</p> <p>Lopputuloksena syntyi Home Office Effektiv – Workshop, jossa 8-15 osallistujaa pääsevät kehittämään omaa työympäristöään digitaalisten ja fyysisten työkalujen avustamana. Workshop on kolmeosainen verkkotapaaminen, jossa keskitytään kotitoimiston ergonomiaan, kommunikaatioon verkon välityksellä ja kotitoimiston viihtyvyyteen.</p> <p>Workshop on tuotteistettu saksalaisille työmarkkinoille palvelukonseptiksi Desing Studio Otilian tarjoamana tuotteena keväällä 2021.</p>	
Avainsanat Digitalisaatio, kotitoimisto, etätyö, kulttuuri, työpaja, workshop	

Field of Study Culture	
Degree Programme Degree Programme in Design Making	
Author(s) Isa Ottilia Kemper	
Title of Thesis Digital workshop to optimize the work environment in a home office	
Date 04.10.2021	Pages/Appendices 48/46
Supervisor(s) Dr. Ilkka Kettunen	
Client Organisation /Partners Design Studio Ottilia	
<p>Abstract</p> <p>The objective of the thesis is to create a digital workshop, which is used to optimize the working environment of a home office into the work culture of the employer. The key goal is to make use of digital communication tools and create a work environment for the employee where physical and social aspects are taken into account.</p> <p>From an ethnographic point of view the thesis offers a glimpse into the differences between Finnish and German work culture and the impact of digitalization on work culture. The digital development brought by the COVID19 pandemic has been translated into a resource for bringing German work environment development and planning into line with the Nordic work culture.</p> <p>The result was the Home Office Effektiv - Workshop, where 8-15 participants get to develop their own work environment with the help of digital and physical tools. The workshop is a three-part online meeting focusing on home office ergonomics, online communication, and home office comfort.</p> <p>The workshop has been commercialized for the German labor market as a service concept offered by Design Studio Ottilia in the spring of 2021.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Digitalisation, workshop, design thinking, remote work, home office</p>	

ESIPUHE

Tämän opinnäytetyön sisältö on tuotettu alkuperäiskielellä saksa saksankielisille markkinoille (DE,AT,SW) Hampurissa syksyllä 2020 / keväällä 2021. Osa materiaaleista on saatavilla myös englanniksi. Workshopia ei ole kohdennettu Suomen markkinoille eikä näin ollen materiaaleja ole sovitettu suomen kielelle. Kevään 2021 aikana tehty markkinatutkimus löytyy liitteestä 1 eikä sitä ole suomennettu.

Workshop on tuotteistettu Design Studio Ottilian palvelutuotteeksi keväällä 2021.

Hampurissa 04.10.2021

Isa Kemper

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	8
2	TAVOITE JA TIEDONHANKINTAMENETELMÄT	10
2.1	Opinnäytetyön tavoite ja viitekehys.....	10
2.2	Tutkimuskysymykset- ja menetelmät.....	11
3	HOME OFFICE KULTTUURI.....	12
3.1	Toimistotyöskentelyn perusteet.....	12
3.1.1	Ergonominen päätetyöskentely.....	13
3.1.2	Ruutuväsymys	14
3.2	Digitalisaation tuomat mahdollisuudet	15
3.3	Luottamuspuolan kulttuuri	18
3.4	Kotitoimiston työvälineet	19
3.4.1	Digitaaliset työvälineet	20
3.4.2	Fyysiset työvälineet	21
3.4.3	Työpiste.....	22
4	DIGITAL WORKSHOP	24
4.1	Digitaalisen workshopin haasteet ja tavoitteet.....	25
4.2	Erilaiset työkalut.....	26
4.3	Haptisuuden tarve digitaalisessa ympäristössä.....	28
4.3.1	Keskittyminen digitaalisessa ympäristössä.....	29
4.4	Hinnoittelusta ja hintapolitiikasta	29
5	CASE: HOME OFFICE EFFEKTIV	30
5.1	Yritysesittely Design Studio Ottilia.....	30
5.2	HOME OFFICE -effektiv -konseptin synty ja luomisprosessi.....	30
5.2.1	Tammikuu 2021, workshopin ensimmäinen luonnos.....	31
5.2.2	Tammikuu 2021, workshopin toinen luonnos.....	31
5.2.3	Tammikuu 2021, workshopin kolmas luonnos.....	31
5.2.4	Helmikuu 2021, workshopin neljäs luonnos	32
5.2.5	HOME OFFICE effektiv -välineet	33
5.2.6	Digitaaliset työkalut.....	33
5.2.7	Survival Kit.....	36

5.3 HOME OFFICE -effektiv Workshopin kulku ja sisältö.....	38
6 TULOSTEN TARKASTELUA	39
6.1 Taloudellinen näkökulma	40
7 POHDINTA.....	41
LÄHTEET.....	43

KUVALUETTELO

Kuva 1: Suljetut puistot	8
Kuva 2: Suljetut leikkikentät	8
Kuva 3: Kotitoimiston todellisuus.....	9
Kuva 4: Visuaalinen viitekehys	10
Kuva 5: Osallistava zoom-puhelu.....	11
Kuva 6: Mainoskuva Home Office Effektiv.....	12
Kuva 7: Ergonominen päätetyöskentely	13
Kuva 8: Työpisteen asettelu	13
Kuva 9: Työpisteen etäisyydet.....	13
Kuva 10: Esimerkki videopuhelusta helmikuussa 2021, ruutukaappaus.....	14
Kuva 11: Mainoskuva Home Office Effektiv.....	15
Kuva 12: Tilasto digitaalisten välineiden hyödyntämisestä Euroopassa (DESI).....	16
Kuva 13: Ruutukaappaus: ZDF Nachrichten 11.03.2021	16
Kuva 14: Home Office Effektiv mainoskuva.....	17
Kuva 15: Kuvituskuva digitalisaation ulottuvuuksista	18
Kuva 16: Kotitoimiston kalustus.....	19
Kuva 17: Kuvituskuva: Digitaaliset välineet.....	20
Kuva 18: Kotibileet videopuhelun välityksellä.....	20
Kuva 19: Kuvituskuva: fyysiset työvälineet	21
Kuva 20: Työpisteen varustelu.....	22
Kuva 21: Kuvakaappaus t3:n kyselystä työnantajan hankkimasta työpisteen varustelusta	23
Kuva 22: Kuvituskuva työpajatyöskentelystä Service Design Workshopissa.....	24
Kuva 23: Mainoskuva Home Office Effektiv.....	25
Kuva 24: Ruutukaappaus artikkelista "Comparing Zoom, Microsoft Teams and Google Meet", Charlotte Vanbrygge 2020	27

Kuva 25: Mainoskuva Home Office Effektiv.....	28
Kuva 26: Taulukko työryhmän käyttämistä sosiaalisen median kanavista	35
Kuva 27: Survival Kit pakkaukset	36
Kuva 28: Survival Kit 1 sisältö	36
Kuva 29: Survival Kit 2 sisältö	37
Kuva 30: Survival Kit 3 sisältö	37
Kuva 31: Workshopin hinnan muodostus 1	40
Kuva 32: Workshopin hinnan muodostus 2	40
Kuva 33: Workshopin hinnan muodostus 3	40

1 JOHDANTO

Keväällä 2020 alkanut digitaalinen murros syöksi Keski-Euroopan hetkelliseen digikriisiin, jonka selviytymisessä ollaan vasta alkuvaiheissa nyt opinnäytetyön kirjoitushetkellä keväällä 2021 (Blackburn, LaBerge, O'Toole & Schneider 2020, 2-4). Covid19-Epidemian saapessa Eurooppaan poliittisia linjauksia tehtiin hitaasti, ja markkinavoimat joutuivat tekemään omia, ripeämpiä ratkaisuja taatakseen omille työntekijöilleen turvalliset työskentelyolosuhteet (Brinks & Ibert 2020, 275-287). Itse toimin Zalando SE:n Building & Construction -osaston "external Specialistina" työympäristöjen luomisessa ensimmäisen lockdownin alkaessa. Yrityksen ensimmäinen kotitoimistosuositus lähetettiin 02.03.2020, joka muuttui kotitoimistokäskyksi 16.03.2020.

Maaliskuussa 2020 suuremmat digi- ja logistiikkayhtiöt, lähes koko IT-ala ja suuri osa luovien alojen yhteisöistä lähetti työntekijänsä kotitoimistoille. 22.03.2020 sulki Saksa virallisesti ensimmäistä kertaa kaiken "välttämättömän" liikkumisen. Päivittäistarvikeliikkeitä ja apteekkeja lukuunottamatta oli kaikki palvelut suljettuna ja toimistoille meno kielletty. Julkisen liikenteen vuoroja lisättiin ja samalla suositeltiin välttämään kaikkea turhaa liikkumista. Suositeltu etäisyys muihin ihmisiin oli 1,5 metriä. (Kodzo 2021)

Pandemian varotoimet ajoivat keski-Euroopan ns. Digikriisiin (Brinks & Ibert 2020, 275-287), sillä Suomessa jo vuosia käytössä olleet palvelut, kuten vero.fi tai eroakirkosta.fi ovat Saksalaisille yhä keväällä 2021 lähes utopiaa. Etätyöskentelykulttuuri Saksassa on ollut vuoteen 2020 IT-alan etuoikeus, eikä työkuulttuurissa ole ollut tapana suosia etätyöskentelyä pääsääntöisenä työpisteenä (Alipour, Falck & Schüller 2020, 1-3). Etätyöskentelyn mahdollisuutta ovat jarruttaneet niin yritysjohtajien ennakkoluulot, IT-tuen puuttuminen kuin kehnot internet-yhteydet (Alipour, Falck & Schüller 2020, 13-14).

Kuva 1: Suljetut puistot

Kuva 2: Suljetut leikkikentät

Tässä opinnäytetyössä luodaan digitaalinen workshop yrityksille, joiden työntekijät ovat siirtyneet kotitoimistolle kevään 2020 pakottamina. Vielä opinnäytetyön kirjoitushetkellä Saksassa on meneillään lockdown, jossa kaikkia ylimääräisiä kontakteja tulee välttää. "Toisen aallon" lockdownissa kontaktirajoitus on kaksi kotitaloutta, yhteensä korkeintaan viisi henkilöä. Vanhemmat, isovanhemmat ja yksi lapsi saivat viettää Pääsiäistä yhdessä keväällä 2021.

Sisustusarkkitehtina olen erikoistunut työ- ja toimitilojen kokonaisvaltaiseen suunnitteluun. Työpisteen optimoinnin lisäksi painopisteeni on aina työhyvinvoinnissa, ei vain ergonomisista lähtökohdista, vaan myös psykologisista ja sosiaalisista. Työympäristösuunnittelussa huomioin valaistuksen, akustiikan, visuaalisuuden, mutta myös yihytyvyyden ja houkuttelevuuden. Vuodesta 2013 olen tolkuttanut asiakkaileni, että työympäristön pitää olla houkuttelevampi kuin kilpailijalla, jotta kalliisti koulutetut työntekijät eivät siirry parempien työolosuhteiden perässä kilpailijan leipiin. Asiakaskunnalleni puhun "talent wars" -ilmiöstä, jossa työntekijää ei enää palkita vain palkalla tai suuremmalla työhuoneella, vaan kokonaisvaltaisella yksilön tarpeiden huomioimisella. Pandemian vallatessa Euroopan ja työntekijöiden vetäytyessä pois heille optimoiduista työympäristöistä, minulle suunnittelijana jäi kysymys: onko kotitoimisto oikea työpaikka, ja jos on, kuinka sitä voi optimoida?

Sisustusarkkitehtina en halua keskittyä suunnitelmissani kodin sisustamiseen ja viihtyvyyteen. Kesän 2020 kamppailin oman osaamiseni rajapinnassa, sillä markkinoilla olisi ollut nimenomaan kysyntää kodin sisustajille ja suunnittelijoille. Itse kuitenkin olen erikoistunut työympäristön suunnitteluun osallistavan suunnittelun keinoin, eikä yksityisasunnot ole omaa osaamisalaani. Pitkän kehitystyön pohjalta alkoi syksyllä 2020 vihdoon hahmottua, että osallistavat työpajat voi siirtää verkkoon, ja että yhden toimitilan suunnittelun sijasta voimmekin keskittyä suunnittelemaan moniulotteista toimitilaa - kotitoimistoja osana yrityksen palvelukulttuuria.

Home Office effektiv - workshopin avulla pyritään keventämään digitaalista työympäristöä ja parantamaan kotitoimiston olosuhteita. HOME OFFICE -effektiv-tähtää motivaation lisääntymiseen, tiimihengen kohottamiseen, työympäristön ergonomiseen suunnitteluun ja pitkäkestoiseen kotitoimiston hyödyntämiseen.

Kuva 3: Kotitoimiston todellisuus

2 TAVOITE JA TIEDONHANKINTAMENETELMÄT

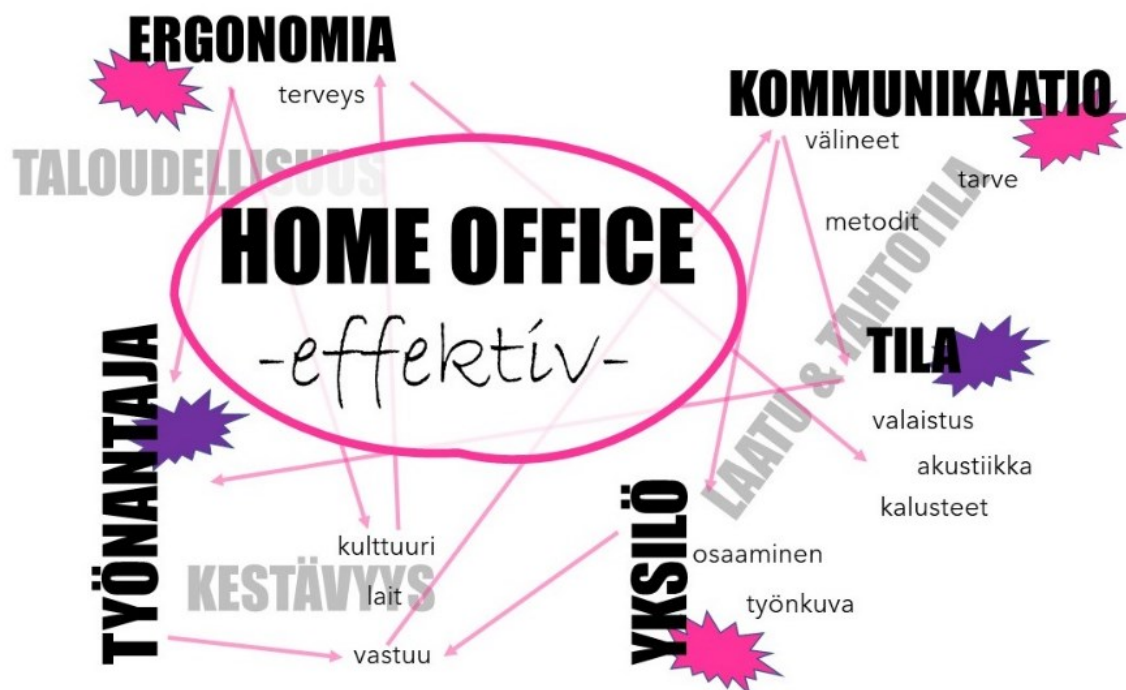
2.1 Opinnäytetyön tavoite ja viitekehys

Opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella digitalisaation tuomia mahdollisuuksia työympäristökehittämisessä ja työhyvinvoinnin edistämiseksi. Viitekehystenä opinnäytetyöllä on Saksassa vallallaan ollut lockdown, jossa toimistotyöntekijä yrityksen toimipisteeltä käsin ei suositella, tai se on sallittua vain erityisluvalla.

Kaikki tutkimusmateriaali perustuu Saksan markkinoiden toimintaan. Osana kehitystyötä on käytetty suomalaisten ammattilaisten kommentteja, jotta digitaalisten käytänteiden normalisoitumista voidaan tarkastella objektiivisesti. Tästä lisää luvussa 3.

Kotitoimistoa tarkastellaan tässä vain toimistotyöntekijän näkökulmasta, jolla on palkansaajasuhde työnantajaansa. Freelancerit, erillisestä etäkonttorista työskentelevät, jatkuvasti matkustavat tuote-edustajat tai muuten etätyöskentelyyn tottuneet työntekijäroolit eivät kuulu tämän opinnäytetyön kohderyhmään.

Opinnäytetyö tehdään etnografisesta näkökulmasta osittain vertaillen Suomen ja Saksan käytäntöjä. Monessa digitalisaatioon liittyvässä asiassa Suomi on Saksaa huomattavasti edellä, joka myös antaa tulevaisuusperspektiivin workshop-konseptin luomiselle.

Kuva 4: Visuaalinen viitekehys

2.2 Tutkimuskysymykset- ja menetelmät

Tässä opinnäytetyössä tutkimuskysymys asettuu muotoon "Miten kotitoimisto saadaan toimivaksi osaksi yritysten työskulttuuria?". Yhteisöllistämisen keinoin pyritään luomaan digitaalinen workshop-konsepti, jonka avulla työntekijä pääsee kehittämään omaa työympäristöään ja sosiaalista kanssakäymistä verkon välityksellä.

Opinnäytetyössä dokumentoidaan HOME OFFICE -effektiv- Workshop-konseptin muotoiluprosessi ja työn pohjana käytetään ammattilaishaastatteluja.

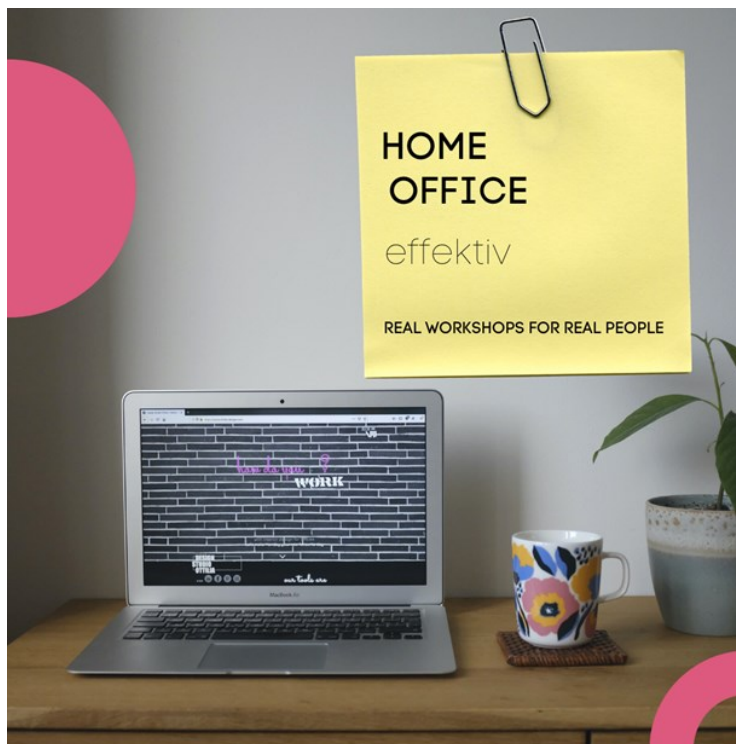

Kuva 5: Osallistava zoom-puhelu

3 HOME OFFICE KULTTUURI

3.1 Toimistotyöskentelyn perusteet

Läntisessä yhteiskunnassa aloimme siirtymään reilut 100-vuotta sitten teollisuus- ja maatalousvaltaisista työtehtävistä toimistoihin tekemään ns. Asiantuntija- ja suunnittelutehtäviä. Taustalla oli teollisuuden automatisointi ja maatalouden koneellistuminen sekä tietysti kansainvälisen liiketoiminnan pelisääntöjen vahvistuminen, joka on mahdollistanut tuotannon ja muun tekemisen keskittämisen sinne, missä on kulloinkin ollut kilpailukykyisin toimintaympäristö. Samalla on syntynyt paljon erilaisia uusia työtehtäviä mm. logistiikkaan ja kansainväliseen kauppan - eli käytännössä globalisaation rakenteisiin ja sen hallintaan. Syntyi sellaiset ammattikunnat kuten myynti,

Kuva 6: Mainoskuva Home Office Effektiv

markkinointi, HR, taloushallinto, tuotannon suunnittelu, logistiikka ja johtaminen ja kaikkia näitä tukeva juridiikka, osaamisen vahvistaminen sekä kehittäminen - eli merkittävä joukko toimistotyötehtäviä. (Matilainen 2020)

Artikkelissaan " Onko perinteinen toimistotyö tulossa tiensä päähän?" Matilainen toteaa toimistotyön olevan verrattain nuori ilmiö. Toimistotyö on ollut olennainen osa kaupunkigstumista ja palveluammattien kehitystä, mutta nyt 2020-luvulla rakenteissa tapahtuva muutos kohdistuu Matilaisen mukaan nimenomaan toimistotyöhön.

Eriyisen suuri murros työntehtävien osalta on nähtävissä lähitulevaisuudessa, kun pystymme rakentamaan internetin palveluympäristöön, minkä tahansa reaali maailman ilmiön ns. virtuaaliseksi kaksoseksi ja hyödyntämällä dataa voimme valjastaa tekoälyn suorittamaan työtehtäviä virtuaalisessa toimintaympäristössä. Tällöin myös iso osa itse liiketoiminnan ytimessä olevista ihmisten tekemistä tehtävistä voidaan automatisoida. (Matilainen 2020)

Etätyöskentelyä ja kotitoimiston toimivuutta tarkastellessa ei opinnäytetyössä kuitenkaan mennä toimintojen automatisointiin, vaan keskitytään nimenomaan ihmisen tekemään työhön. Matilaisen listaamalla perinteisillä toimistotyötä tekevillä ammattikunnilla on yksi yhdistävä tekijä 2020-luvulla: päätetyöskentely ja sen mukana tuleva ATK-osaamisen tarve.

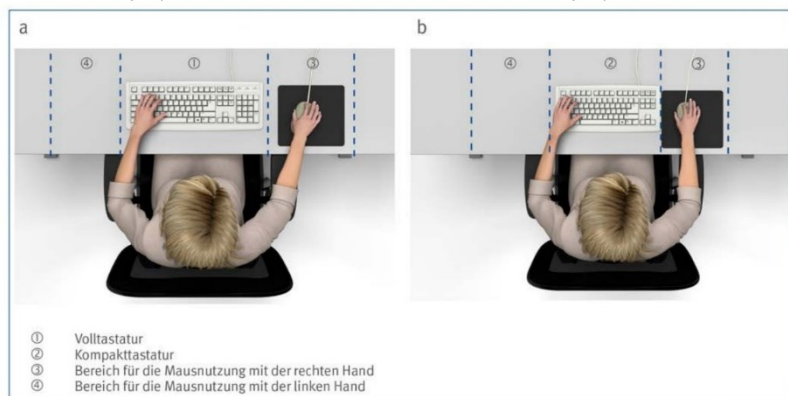
3.1.1 Ergonominen päätetyöskentely

Ergonomia ymmärretään nykyään laajasti sekä ajattelutapana, soveltavana tutkimusalueena että käytännön toimintana. Se ilmenee suunnittelun periaatteina ja ohjeina sekä suunnittelumenetelminä ja kehittämistapoina, joiden tarkoituksena on muokata järjestelmät, laitteet, työtehtävät, työjärjestelyt ja ympäristöt käyttäjilleen sopiviksi. Lyhyesti sanottuna ergonomia on tekniikan ja toiminnan sovittamista ihmisille. (Launis ja Lehtelä 2018, 9)

Työergonomia muodostui omaksi tieteenalaksi 1950-luvulla, jolloin sitä tutkittiin osana työn organisointia. Ergonomian perustajana tunnetaan F. Taylor, joka tutki työpaikan organisoinnin periaatteita tieteellisestä näkökulmasta. "Ergonomia on tieteenala, joka tutkii ihmisen ja järjestelmän muiden osien välistä vuorovaikutusta". -- Ergonomia tutkii työpaikan organisointiongelmia, taustalla olevia psykososiaalisia tekijöitä, sijoittaen työntekijän tarpeet etusijalle.. Ergonomian tutkimuksen kohteena on "mensolicitations"-järjestelmä, joka sisältää työmotivaation, työolot, ympäristön, sosiaalisen vuorovaikutuksen ja henkilökohtaiset preferenssit. Voimmekin sanoa, että ergonomia liittyy moniin muihin tieteisiin, kuten, psykologiaan, sosiologiaan, työlääketeeseen, työsuojeluun, fysiologiaan sekä tekniikkaan ja taloustieteisiin. (Mardar 2016, 299-302)

Artikkelissaan Bad enough ergonomics: Study of a office chair Virve Peteri (2017, 7) tekee huomion, että ergonomiassa ei ole niinkään kyse tuotteesta, vaan tuotteen käyttäjästä. Ergonomista työympäristöä suunniteltaessa pyritään luomaan ympäristö, jossa käyttäjä valitsee tuotteen/kalusteen sen ominaisuuksien mukaan kuhunkin työtehtävään sopivaksi. Kotitoimiston suunnittelun näkökulmasta työergonomisen suunnittelun vaatimuksen siis jopa vähenevät, sillä kotiolosuhteissa ei tarvitse huomioida kuin yksi käyttäjä ja tälle sopivat kalusteet.

Saksassa työpisteen suunnittelu on määritelty paikallisella RT-kortistoa vastaavalla valtakunnallisella järjestelmällä. "ArbStättV -die Arbeitsstättenverordnung" varmistaa työntekijälle turvalliset ja terveelliset työolosuhteet (BAUA 2021).

Kuva 8: Työpisteen asettelu

Kuva 7: Ergonominen päätetyöskentely

Kuva 9: Työpisteen etäisyydet

3.1.2 Ruutuväsymys

Pandemian mukanaan tuoma vallitseva trendi on kuitenkin päätetyön vastailmiö: Ruutuväsymys. Englanninkielinen termi tälle on zoom-fatigue ja sanalla sanoen usein videokonferensseja kuvaillaan uuvuttaviksi. Olennaiseksi syyksi oletetaan videopuheluiden luonteen uuvuttavan työntekijää, sillä tämän täytyy osoittaa aktiivisuutta ja osallistumista uusin keinoin. Ei-verbaalinen viestintä on aivoille uuvuttavampaa kuin huoneessa läsnäollessa osoitettu osallistuminen ja muiden osapuolien tulkitseminen. Ruudun äärellä yritämme viestiä sanattomasti esimerkiksi hymyillen, nyökytellen tai kädellä viitaten. (Witchalls 2020)

Artikkelissaan ruutuväsymyksestä Witchall listaa uupumuksen syitä, jotka kaikki viittaavat sosiaaliseen kanssakäymiseemme. Etätyöskennellessä meiltä puuttuu tapaamiset vesiautomaatilla, vessan käsienvesualtaalla ja kanttiinin jonossa. Kevät 2020 oli suurelle osalle opettelua kuinka pitää taukoja työnteosta, kun sosiaalinen kanssakäyminen ei sitä vaadi eikä tarjoa. Videopuhelussa tauot tulkitaan keskittymättömyydeksi tai epäkohteliaisuudeksi, jotka normaalissa keskustelussa nähdään osana inhimillistä kanssakäyntiä ja vuoropuhelua (Jiang 2020).

Kevään 2020 ruutuväsymyksen allon seurauksena moni yritys on luopunut videopuheluista, joissa on kameravelvoite. Yritysten ohella sama ilmiö toistuu kaikissa yhteisöissä aina oppilaitoksista yhdistystoimintaan. Yritysmaailma on ottanut ruutuväsymyksen tosissaan ja etätyön uuvuttavuus huomioidaankin aktiivisesti yritysjohtajien keskuudessa. Artikkeleissaan 5 Zoom Lessons for Leaders George Siedel neuvoo puhumaan ruutuväsymyksestä avoimesti ja rakentamaan etätyöpäivän aktiiviseksi, monien toimintojen täyteiseksi työpäiväksi (Siedel 2021).

Kuva 10: Esimerkki videopuhelusta helmikuussa 2021, ruutukaappaus

3.2 Digitalisaation tuomat mahdollisuudet

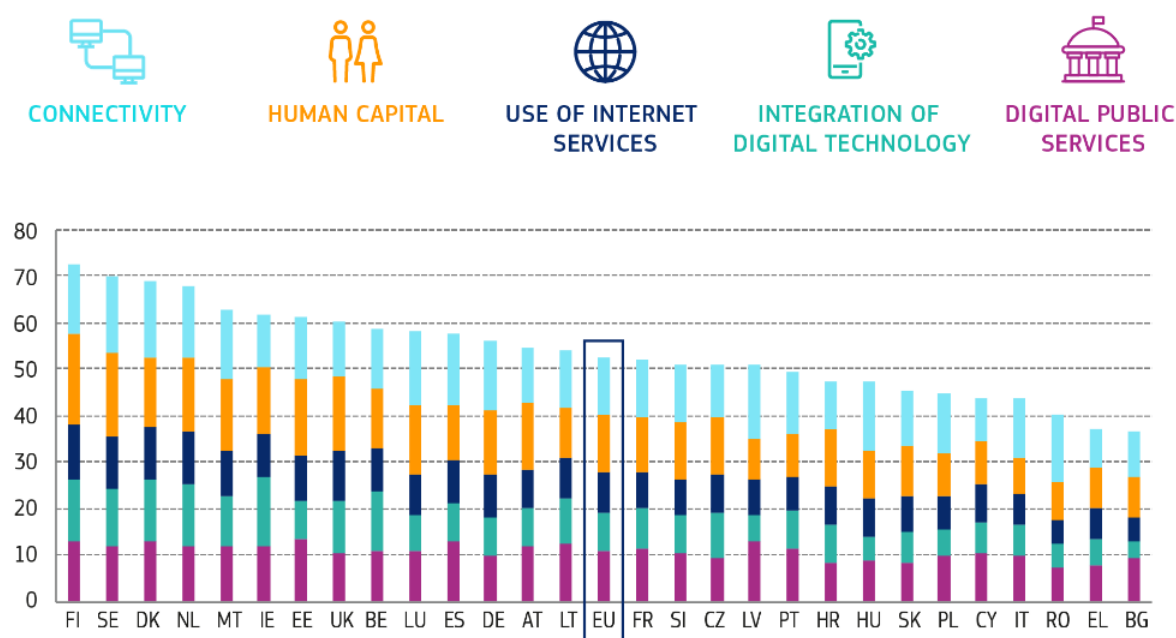
Kuva 11: Mainoskuva Home Office Effektiv

Digitalisaatio on tuonut uusia mahdollisuuksia niin liiketoimintaan kuin kaikille muillekin elämän osa-alueille (Rintala 2021). Opinnäytetyössään Katja Kinnunen (2020) tutki, kuinka videopuhelukultuurin yleistymisen on mahdollistanut yhteydenpidon etäällä asuviin ystäviin ja sukulaisiin, verkkopalveluiden lisääntyminen on helpottanut vanhusten ja fyysisesti rajoittuneiden mahdollisuuksia tehdä hankintoja ja yhteiskuntarakenteissa on tapahtunut ratkaisevia muutoksia esimerkiksi kansalaisten terveystietojen digitalisoinnissa. Voidaan siis todeta, että pandemian tuoma varjo on toki rajoittanut monia sosiaalisia toimia, mutta lähes yhtä nopeasti olemme kehittäneet uusia työkaluja ylläpitämään tarpeitamme.

Kirjassaan *Remote Working: Linking People and Organisations* (2004, 2) Nickson ja Siddons listaavat etätönn eduksi perhe-elämän sovittamisen työelämään, työmatka-ajan vähenemisen, toimitilakustannusten pienenemisen, työ/vapaa-ajan laadukkuuden nousun, joustavan työajan ja maantieteellisen kattavuuden. Pandemia-aikana yrityksen maantieteellinen sijainti ei ole ollut merkityksellinen etätönn kannalta, mutta muuten samat edut pätevät etätönn mahdollistamiseen ja digitalisaation tuomiin etuihin kuin vuonna 2004.

Syksyn 1999 julkaisussa "telework: The Advantages and Challenges of Working Here and There" Bailey ja Kurland ennustavat tulevaisuuden etätöskentelyn lisääntyvän ja erityisesti järjestelmäsuunnittelun työkultuurin olevan pääsääntöisesti etätöskentelyä. Vuonna 1999 Hewlett-Packard jo mahdollisti työntekijöilleen etätöpaiviä useamman kuussa ja Piilaaksossa alettiin jo asuinrakennuksiin rakentaa kotitoimistoa varten tarvittavat tekniset puitteet, kuten ISDN-yhteydet. Muita digitalisaatioon uskoneita aikamme menestystarinoita ovat Apple, Google, Microsoft ja Amazon.

Mielestäni Suomen oma surullisenkin kuuluisa menestystarina digitalisaatiosta on matkapuhelinyhtiönäkin tunnettu Nokia. Suomen edelläkävijyyden digitalisaatiossa uskotaan kansainvälisesti usein johtuvan Nokian 1970-luvun päätöksistä, jolloin yritys alkoi panostaa puhelinverkkoihin. Euroopan ensimmäinen digitaalinen puhelinvaihe Nokia DX200 julkaistiin 1970-luvulla ja 1980-luvulla Nokia keskittyi puhelinverkkojen kehitykseen (ETN-Elektronikkalehti 2015). Vuonna 2016 maailmalla ihailtiin Suomen ja etelä-Korean nopeita internetyhteyksiä, joita saksalaiset yhä tänä päivänä kadehtivat (Kahle 2015). Vuoden 2020 "Digital economy and society Indexin mukaan Suomi on ensimmäisellä sijalla digitaalisten välineiden hyödyntämisessä, kun taas Saksa sijalla 12 (Kuva 12: Lähde: DESI). Kevään 2021 tuloksessa Saksa on tipahtanut sijalle 18 ja Irlanti ottanut Eurooppalaisessa vertailussa ensimmäisen sijan, Suomen ollessa toisena (KUVA 13: Ruutukaappaus, DESI Raportti toistaiseksi julkaisematon). Digitalisaatio ja sen tuomien työkalujen hyödyntäminen menestyksekkäästi ei siis näyttäisi olevan tämän päivän keksintö, vaan juontaa juurensa viiden vuosikymmenen takaisin päätöksiin ja taloudellisiin investointeihin.

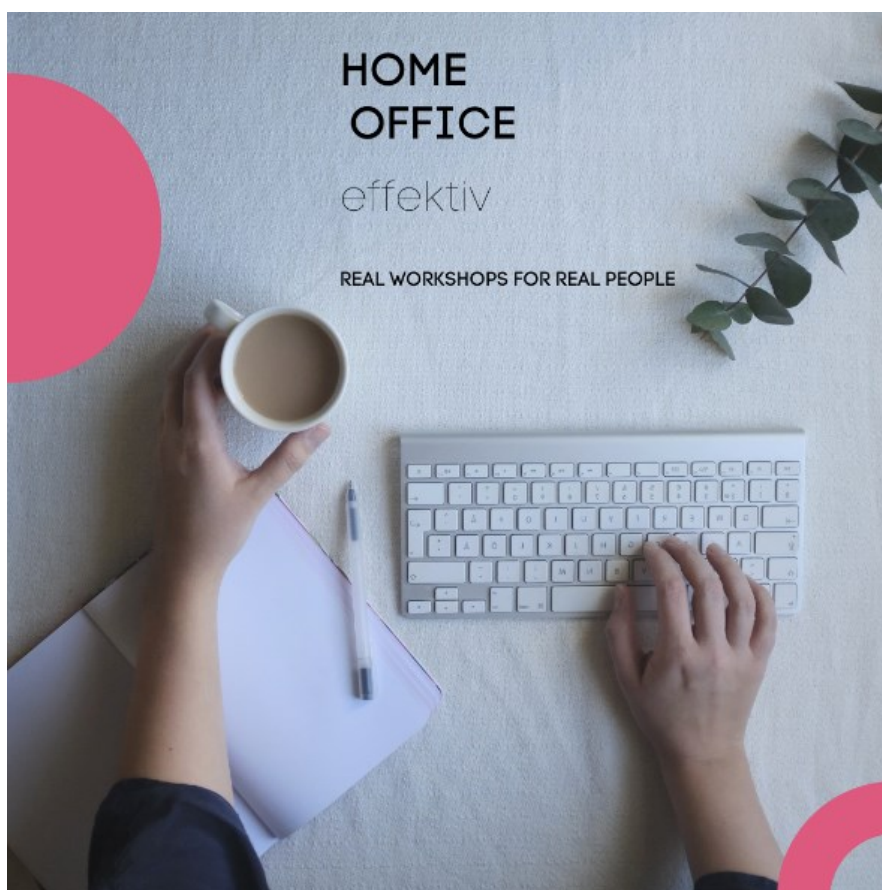

Kuva 12: Tilasto digitaalisten välineiden hyödyntämisestä Euroopassa (DESI)

Kuva 13: Ruutukaappaus: ZDF Nachrichten 11.03.2021

Digitalisaatioa tarkastellessa tulee muistaa, että kaikkeen digitaaliseen viestintään ja dokumentointiin käytämme tähän soveltuvia päätelaitteita. Medioiden kotoutuminen onkin isossa roolissa siinä, millaiset valmiudet meillä ihmisinä on ottaa vastaan digitaalista informaatiota ja kuinka sitä kulutetaan. Tohtorintyössään Mediaksi kotiin Virve Peteri (2006, 131-135) tuo teknologian osaksi arkeamme asettaen laitteet kalustuksessa keskiöön. Olohuone TV-huoneena ja työhuone laitehuoneena antavat samantien asukkaalle selkeän viittauksen, mitä kyseisessä huoneessa tapahtuu ja mitä toimintoja siellä suoritetaan. Työssään Peteri tarkastelee median luomaa mielikuvaa kodista teknologioiden sijoittamisen näkökulmasta. Digitalisaation näkökulmasta onnistunut medioiden kotouttaminen on ollut lähtökohtana kotitoimiston syntymiselle. Totuttu menettely älypuhelinien, tablettien, kannettavien tietokoneiden ja varsinaisen työpisteen kanssa on mahdollistanut digitalisaation tuoman työn osaksi kotia, aamun ensimmäiset sähköpostit sängynpohjalta, uutiset aamiaisen äärellä, tiimikokouksen ruokapöydässä ja varsinaisen suorittava työ perinteiseltä työpisteeltä.

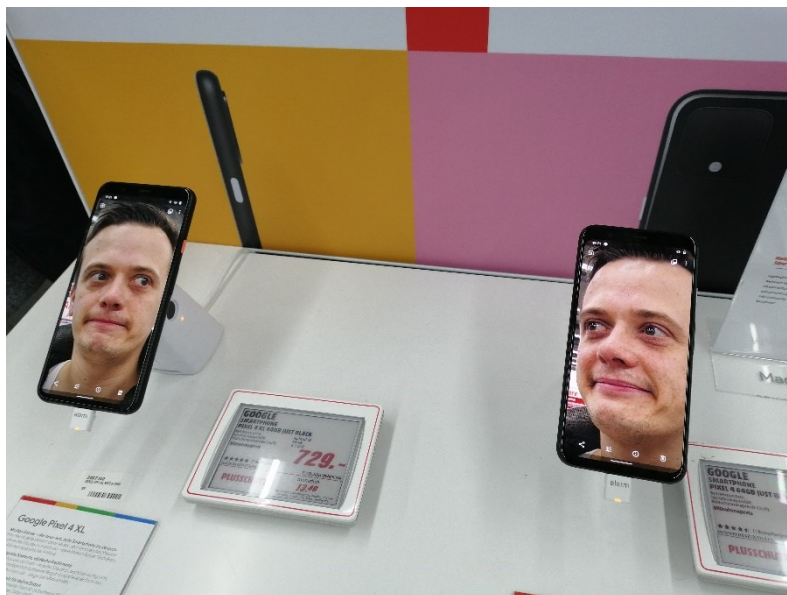

Kuva 14: Home Office Effektiv mainoskuva

3.3 Luottamuspulan kulttuuri

Viimeisten vuosikymmenten aikana luottamus johtajaan on ollut tärkeä käsite monilla tieteenaloilla: muun muassa organisaatiopsykologiassa, johtamisessa, julkishallinnossa, organisaatioviestinnässä ja koulutuksessa. Esimerkiksi organisaatiokäyttäytymistä käsittelevän kirjallisuuden tutkimuksessa luottamus on tunnistettu tärkeäksi (vaikkakin epäilemättä alitunnustetuksi) osaksi lukuisia johtajuusteorioita. -. Johtajuusteorioiden roolin lisäksi luottamus on yhdistetty positiivisiin työasenteisiin, organisaation oikeudenmukaisuuteen, psykologisiin sopimuksiin ja tehokkuuteen viestinnän, organisaation suhteiden ja konfliktien hallinnan suhteen. (Dirks, K. T. & Skarlicki, D. P., 2004, 3)

Ilman toimivaa luottamussuhdetta työntekijän ja työnantajan välillä työntekijän on vaikea toimia itsenäisesti ja itseohjautuvasti. Tuloshakuisen esimiehen kannattaa panostaa alaistensa hyvinvointiin ja työyhteisön myönteiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Panostamalla vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön saadaan käyttöön suurempi osa organisaation sisäisistä sekä työntekijöiden verkostoissa olevista resursseista. Luottamus on työyhteisön vuorovaikutuksen ja hyvinvoinnin keskeinen elementti. (Blomqvist 2006, 20-27)

Kuva 15: Kuvituskuva digitalisaation ulottuvuuksista

Digitaalista workshopia rakentaessa olen huomannut palautekeskusteluissa, että digitaalisessa ympäristössä nimenomaan myönteiseen sosiaaliseen kanssakäymiseen panostamisen uskotaan ennaltaehkäisevän syrjäytymistä ja luovan luotettavan ympäristön, jossa yksilön kokemista haasteista on helpompi puhua.

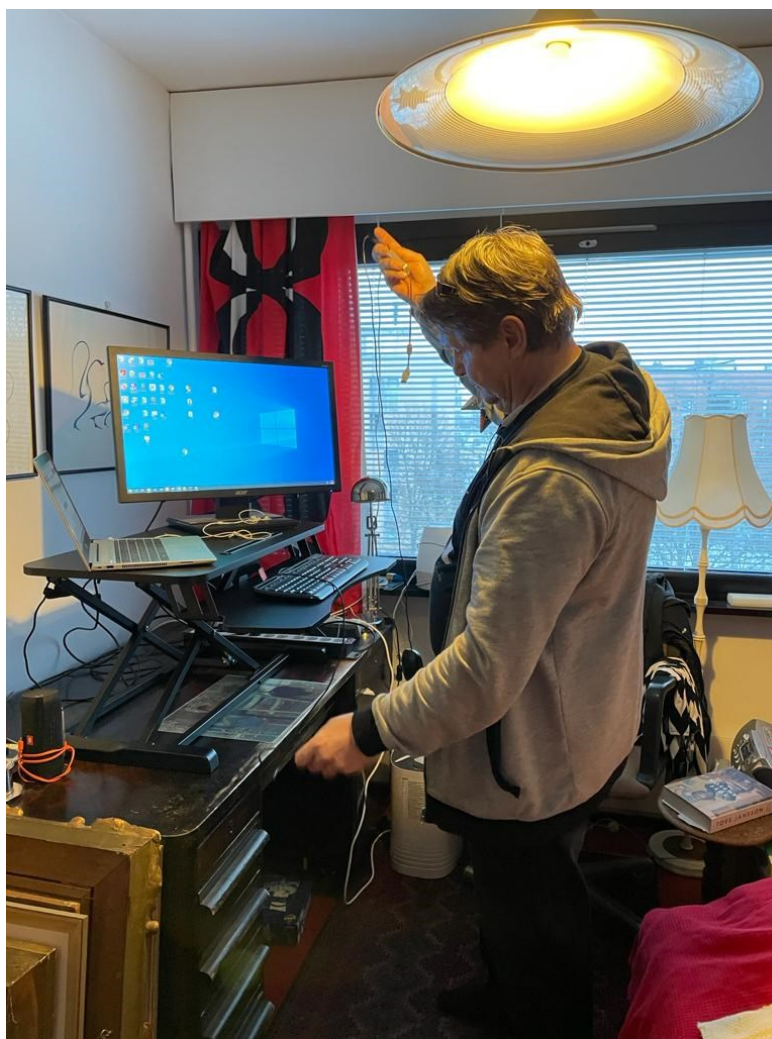
Tähänastisen luottamusta käsittelevän monitieteisen tutkimuksen mukaan luottamus on eräs tärkeimmistä tehokasta ja tuloksellista kommunikaatiota, sitoutumista ja yhteistyötä selittävästä tekijöistä. Luottamuksen on todettu olevan keskeinen menestystekijä niin perinteisesti toimiville tuotekehitystiimeille kuin teknologian välityksellä kommunikoiville virtuaalitiimeille ja -organisaatioille. (Blomqvist 2006, 20-27)

Tekemämme markkinantutkimuksen mukaan suuri osa saksalaisista työnantajista suhtautui skeptisesti työntekijöiden kotitoimisto-toiveisiin ennen pandemiaa. Kevään 2020 yritysten taloudelliset tappiot eivät olleet riippuvaisia kotitoimiston työskentelyn tehottomuudesta ja moni työnantaja olikin positiivisesti yllättynyt työntekijöidensä tulosvastuusta kotitoimistolta käsin. (Saksankielinen litterointi puhelinhaastatteluista: Liite 1)

3.4 Kotitoimiston työvälineet

”Turvalliset, terveelliset ja tarkoitukseen sopivat työtilat edistävät työn sujuvaa tekemistä ja ehkäisevät tapaturmia ja sairastumisia. Työympäristö on suunniteltava ja rakennettava huolellisesti, ja sen lisäksi tiloja ja siellä olevia laitteita on huollettava säännöllisesti. Työpaikalla havaitut viat ja puutteellisuudet on myös korjattava mahdollisimman nopeasti.” (Työsuojelun verkkopalvelu 2021)

Kotitoimiston tullessa pakolliseksi keväällä 2020 huomasin työnantajan velvollisuuksista nousevan kuumen keskustelun internetin keskusteluforumeilla. Vielä nyt keväällä 2021 on ymmärtääkseni epäselvää, millä toimeinpiteillä työnantajan tulee taata turvalliset ja työn tarkoitukseen sopivat työtilat työntekijälle. Puhelinhaastatteluin suoritetun markkinatutkimuksen mukaan osa yrityksistä on antanut heti ensimmäisellä viikolla työntekijöille luvan hakea kotitoimistolle varsinaiselta toimistolta toivomansa kalusteet ja välineet, kun toiset yritykset yhä tänä päivänä pyrkivät järjestämään mahdollisimman monta työntekijää yhtäaikaisesti toimistolle sääntöjen rajoittamisessa puitteissa. (Saksankielinen litterointi puhelinhaastatteluista: Liite 1)

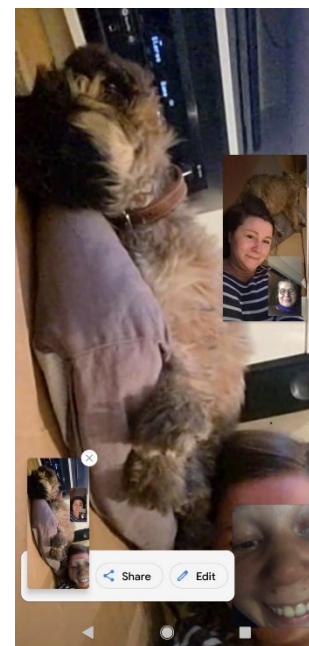
Kuva 16: Kotitoimiston kalustus

3.4.1 Digitaaliset työvälineet

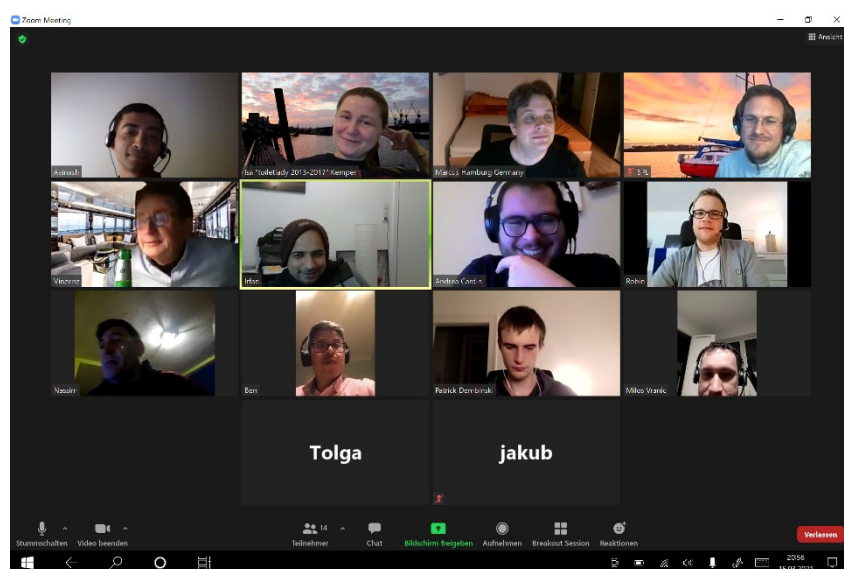
Digitalisina työvälineinä voimme pitää ohjelmistoja, joiden avulla kommunikoimme, dokumentoimme ja siirrämme dataa. Digitaaliset työvälineet käsittävät e-ympäristön aina käyttöjärjestelmistä lopulliseen sovellukseen. Laadullisen tutkimuksen digitaalisista työvälineistä puhuttaessa Paulus, Lester & Dempster (2014, 3) muistuttavat, että digitaaliset työvälineet eivät ole vain dokumentointivälineitä, vaan digitaalisilla työvälineillä pyritään elämän osa-alueiden kokonaisvaltiseen ulottumiseen.

Digitaalisia työvälineitä tarkastellessa on tärkeä muistaa mistä näkökulmasta tarkastelu tehdään. Ns. Diginatiivit ymmärtävät digitaalisten työvälineiden hyödyntämisen aivan eri lähtökohdista kuin ns. Digi-immigrantit (Wang, Q.E., Myers, M.D. & Sundaram, D., 2013, 409). Digi-immigranttien ja diginatiivien eroja voi helposti havainnollistaa pyytämällä kummankin ikäryhmän edustajaa tekemään ohjeet pesukoneen käytöstä. Kun vuonna 1957 syntynyt äitini tarttuu kynään ja paperiin ja listaa pesukoneen käynnistyksen vaiheet vaihe vaiheelta, vuonna 1998 syntynyt sukulaistyttö kuvaa kännykällään pesukoneen käynnistöksestä ohje-videon.

Digimurroksen aikana opimme nopeasti, että eri palvelut toimivat eri tarkoituksiin. Artikkelissaan "Digitreenit: Etäpalaveri verkossa" Katja Solla (2020) listaa WhatsAppin, Facebook Messengerin, Googlen Hangoutsin, Facetimen, Microsoft Teamsin, Zoomin, Discordin ja Housepartyn kevään 2020 kommunikointijärjestelmiksi. Tälle listalle lisään itse vielä Slackin, Miron, Telegramin ja Threeman. Ennen digitaaliset viestimet rajoittuivat tarkasti työ- tai vapaa-ajan viestintävälineiksi, mutta vuonna 2020 nopeiden linjausten seurauksena yksityisviestimien ja konferenssityökalujen rajapinta hämärtyi. Omat ensimmäiset etäjuhlat järjestettiin 27.3.2020 Googlen Hangoutsissa, jolloin sallittu osallistujamäärä yksityishenkilön

Kuva 17: Kuvituskuva: Digitaaliset välineet

Kuva 18: Kotibileet videopuhelun välityksellä

järjestämään tapaamiseen oli 20 osallistujaa. Virheestä oppineena seuraavat etäjuhlat järjestettiin Zoomissa pääsiäissunnuntaina 12.3.2020 30 osallistujan voimin.

3.4.2 Fyysiset työvälineet

Digitalisten työvälineiden lisäksi kaiken työn toteuttamiseen tarvitaan myös fyysisiä työvälineitä, kuten esimerkiksi työpistettä (Virtaharju 2010, 11). Vaikka työ itsesään olisi ajatustyötä, tarvitaan sen dokumentointiin muistiinpanovälineet, olivat ne sitten kynä ja paperi, ääninauhuri tai tabletti, tai dokumentointiin kehitetty käyttöjärjestelmä.

Toimistotyöhön yleisesti yhdistetään tietokone (PC), näyttö, näppäimistö ja hiiri. Tukitoimintoihin lukeutuvat usein tulostin, skanneri, nykyään webcam ja kuulokkeet. Laitteiden lisäksi työvälineiksi katsotaan myös kalusteet ja valaistus.

Olen huomannut, että fyysisten työvälineiden tärkeys korostuu aina silloin, kun ne eivät toimi tai ole saatavilla. Kevään 2020 videokameroiden tarve oli niin korkea, että hinnat nousivat Saksassa jopa 400% (Seyfried 2020). Yhteistyökumppaneistani monet huonekalutoimittajat tarjosivat kotitoimistokalustuksia nopeilla toimituksilla ja pidennetyillä tyytyväisyystakuilla, samalla kun asiakasyritykset painivat kotitoimistolinjaustensa kanssa. Etätyöskentelystä puhuttaessa fyysisten työvälineiden tarvetta analysoidessa on myös otettava huomioon käytössä oleva tila. Tulostin, skanneri, tietosuojaroskasäiliö, vesiautomaatti ja kahvinkeitin vievät tilaa ja vaativat sähköä toimiakseen, jolloin niitä ei voi jokaiseen etätyöpisteeseen asentaa.

Fyysisten työvälineiden ja kalusteiden luonteeseen toimistoympäristössä kuuluu myös niiden sosiaalinen aspekti. Kahviautomaatilla on tapana vaihtaa kuulumisia kollegoiden kanssa, tulostushuoneeseen vetäytyään amerikkalaisissa TV-sarjoissa pikkujoulujuhlissa kuhertelemaan. Eräässä asiakasyrityksessäni WC-tiloja ei voinut muuttaa unisex-tiloiksi, sillä naispuoliset työntekijät kokivat, että henkilökohtaisen kriisin sattuessa täytyy herkemmällä työntekijöillä olla mahdollisuus piiloutua vessaan itkemään suojaan vastakkaisen sukupuolen tuomitsevilta katseilta.

Toimistosuunnittelussa tietyt kalusteet myös sijoitetaan niin, että työntekijät joutuvat nousemaan työpisteeltään ja liikkumaan paikasta toiseen. Terveyskirjaston suositus (2019) on 5.000-10.000 askelta päivässä. Samassa artikkelissa suositellaan arkiliikuntaa, hissien sijasta portaita ja lyhyille matkoille auton sijasta kävelyä. Näillä periaatteilla toimistoissa erilliset puhelinkopit, kokouksetilat, tulostushuoneet, materiaalivarastot ja arkistot on sijoitettu niin, että niissä käyminen lisää yksilön arkiliikuntaa. Suuri haaste etätoimistokulttuurissa onkin saada kotitoimistolla työskentelevät työntekijät heidän huomaamattaan kulkemaan työpäivän aikana 10.000 askelta.

Kuva 19: Kuvituskuva: fyysiset työvälineet

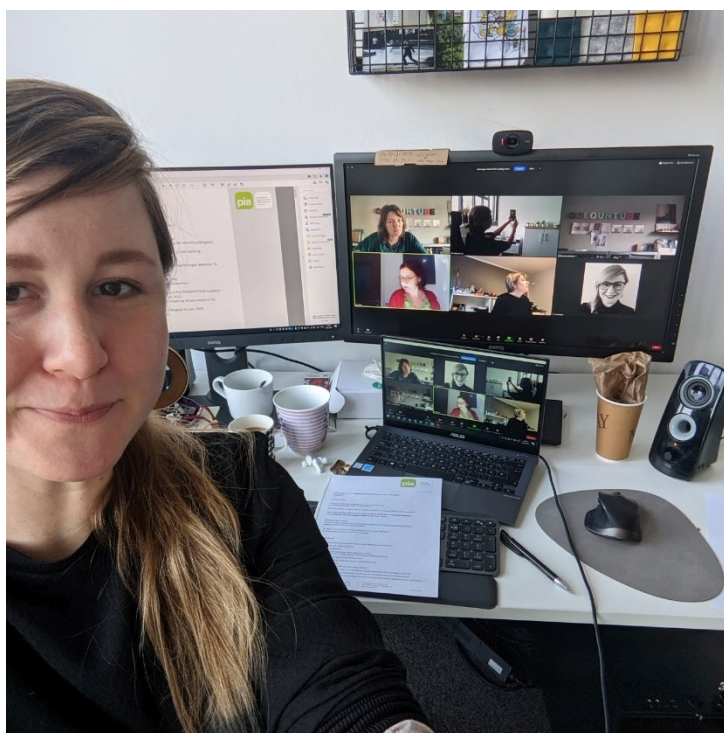
3.4.3 Työpiste

”Perustyöpiste rakentuu oikealle korkeudelle säätävästä pöydästä ja käyttäjälleen sopivasta työtuolista. Etätyössä kalusteiden säätömahdollisuudet eivät ole niin tärkeitä kuin useamman työntekijän työpaikalla. Tärkeintä on valitun työpisteen sopivuus käyttäjälleen. Myös työpisteen sijoittelun voi tehdä vapaammin omien mieltymystensä mukaan. Näin ollen esimerkiksi pohjoiseen antavan ikkunan eteen voi mainiosti sijoittaa työpisteensä, jos näkökentässä ei ole häiritsevän kirkkaina näkyviä kohteita. Tällöin silmiä voi aika ajoin lepuuttaa nostamalla katseensa näytöltä ikkunasta avautuvaan maisemaan. Työpiste kannattaa luonnollisesti sijoittaa paikkaan, jossa voi työskennellä häiriintymättä huoneiston muiden asukkaiden askareista. Vaihtelua työasentoihin voi hakea tekemällä töitä tilanteen mukaan eri paikoissa. Intensiivinen työ, joka vaatii näppäimistön tai hiiren käyttöä, kannattaa aina tehdä varsinaisessa työpisteessä. Sähköpostien lueskelu, lyhyiden vastausten kirjoittaminen ja tiedon etsiminen onnistuu vaihtelevissa työasunnoissa nojatuolissa tai sohvalla istuen, tai vaikkapa keittiön korkean pöydän ääressä seisten”. (RT-95-11153)

Toukokuussa 2020 julkaistun Frauenhofer Instituutin tekemän tutkimuksen mukaan 79% naisista ja 84% miehistä ovat tyytyväisiä kotitoimistolta käsin työskentelyyn. Tutkimuksessa oli selkesti tulkittavissa, että mitä paremmat tekniset työvälineet työntekijällä on käytössään, sen tehokkaammin kotitoimistolta työskennellään. Tutkimuksessa nousi olennaiseen rooliin mahdolliset häiriötekijät, kuten lasten kotikoulunkäynti, muut samassa huoneistossa työskentelevät, keskittymisvaikeudet keuhkojen tyyvälineiden vuoksi ja sosiaalisen kontaktin vähäisyys tai täysi puuttuminen.

Tammikuussa 2021 t3:n:n tekemä kysely näyttää kehityksen keväästä 2020 aina Tammikuuhun 2021 työnantajan työntekijälle käytettäväksi annetuista välineistä. Kyselyssä tutkittiin älypuhelimien, kannettavan tietokoneen, pöytätietokoneen, näytön, kirjoitustuolin, videokonferentssityökalujen ja

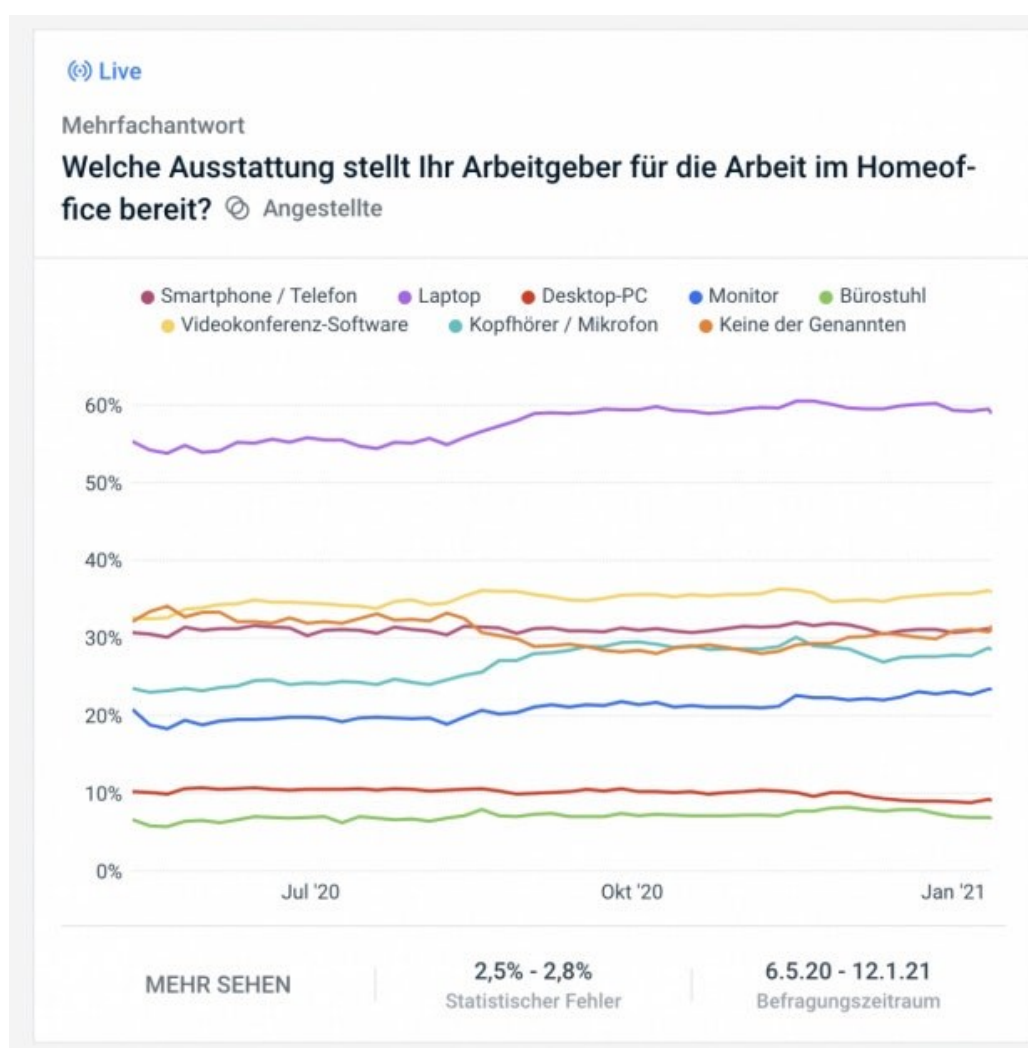
kuulekkeiden/mikrofonin hankintaa työntekijän kotitoimistokäyttöön. Kyselystä on selkeästi nähtävillä, että vain harva (alle 10%) työnantaja on panostanut työntekijän työtuoliin. Reilu 30% kyselyyn vastanneista kokee, ettei työnantaja ole antanut työntekijälle käyttöön mitään nimetyistä välineistä. Yli 50% vastanneista on saanut työnantajan toimesta käyttöönsä kannettavan tietokoneen, joka viittaa vahvasti kulttuuriin, jossa yli 40% työnantajista pitää kotitoimiston tuloksellisuutta työntekijän vastuuna, eikä ole valmis panostamaan etätyöskentelyyn tulevaisuudessa.

Kuva 20: Työpisteen varustelu

Helmi-Maaliskuussa 2021 tehdyn markkinakyselyn tuloksena voidaan sanoa, että kotona sijaitsevan työpisteen hyväksymisessä työnantajan puolesta ja näin olleen taloudellisesta panostamisesta ollaan vielä kaukana. Kyselyssä ilmeni, että yritykset, joissa etätyökulttuuri on ollut jo ennen etätyöpakkoa arkipäivää, ovat myös halukkaampia panostamaan kotitoimistolta työskentelevien työntekijöiden hyvinvointiin. Osa yrityksistä on selkeästi linjannut, että kotitoimisto ei tule olemaan yrityksen toimintamalli tulevaisuudessa, eikä sen varusteluun näin ollen taloudellisesti panosteta. (Saksankielinen litterointi puhelinhaastatteluista: Liite 1)

Työpistesuunnittelussa pääpaino on työn luonteen analysoinnissa, näkemisympäristön huomioinnissa, valaistuksessa, akustisissa ominaisuuksissa ja ilmanvaihdossa (RT 95-11153). Kotitoimiston työpistettä suunnitellessa ei ole mielestäni yhtään perusteltua syytä jättää mitään edellämainituista huomioimatta.

Kuva 21: Kuvakaappaus t3:n kyselystä työnantajan hankkimasta työpisteen varustelusta

4 DIGITAL WORKSHOP

Vuonna 2016 Päivi Lehtonen kuvaili workshop-menetelmän kautta työskentelyä seuraavasti: Workshopilla eli työpajalla tarkoitetaan vuorovaikutuksellista, fasilitoitua ja luottamuksellista ryhmätilannetta, jossa (Harvan) asiantuntija-mentorit fasilitoivat johdon, avainhenkilöt ja henkilökunnan edustajat mukaan tilanteesta riippuen esimerkiksi tiedon hankintaan, ideoiden konkretisoimiseen, suunnitelmien tuottamiseen tai markkinoinnin kehitysprojektien toteuttamiseen. Vielä vuonna 2016 työpajatyöskentelyssä ei erikseen korostunut digitaalisen workshopin mahdollisuus, mutta nyt vuonna 2021 perinteiset workshopit voidaan lähes poikkeuksetta järjestää virtuaalisesti.

Kuva 22: Kuvituskuva työpajatyöskentelystä Service Design Workshopissa

2000-luvun alkupuolella IT-alalla yleistyivät tuotekehitystapahtuma hackathonit (Briscoe & Mulligan 2014). Hackathoneja on kuvattu kilpailuiksi, joissa ohjelmoidaan ja esitellään tuotteelle digitaalinen prototyyppi. Hackathoneihin osallistuvat yleensä ohjelmoijat, käyttöliittymäsuunnittelijat ja graafiset suunnittelijat (Briscoe & Mulligan 2014). Kehittämämme digitaaliset workshopit kotitoimiston optimointiin poikkeavat hackathoneista siinä, että osallistuminen ei vaadi erityisosaamista, kuten ohjelmointitaitoja. Digitaalisessa workshopissa on tarkoitus moderoida työpajan kulku niin, että jokainen osallistuja ymmärtää työpajan kulun ilman erityisosaamista.

Workshop-konseptia luodessa osallistavan muotoilun rooli nousee keskiöön. Osallistava muotoilu voidaan yksinkertaisimmillaan määritellä ilmiöksi, jossa suunnitteluprosessissa on itse muotoijan tai suunnittelijan lisäksi myös jokin muu aktiivinen, osallistuva osapuoli (Niemi 2014, 12). Videopuhelutyökalun kautta toteutettu

tiimitapaaminen luiskahtaa helposti puheenjohtajan monologiksi ja workshopia suunnitellessa onkin tärkeä kiinnittää huomiota nimenomaan osallistujien osallistamiseen.

4.1 Digitaalisen workshopin haasteet ja tavoitteet

Virtuaalisissa maailmoissa osallistuvia käyttäjiä on pelimaailma osallistanut osaksi yhteisöä vuodesta 1997 kun historian ensimmäinen massiivinen monen pelaajan verkkopeli (MMORPG) Ultima Online julkaistiin (Yee 2006, 188-189). Vuodesta 2004 virtuaalipelaajat ovat voineet nauttia monen pelaajan verkkopeli World of Warcraftista (WoW), joka on maailmanlaajuisesti suosituin verkkopeli. Peliä pelaa vuonna 2021 yli 110 miljoonaa pelaajaa ympäri maailmaa, ja päivittäin peliä pelaa yli 5,4 miljoonaa ihmistä (Blakey 2020). Pelimaailman kehitykseen verratessa onkin ihmeellistä, että vuonna 2020 digitalisaation myötä ei syntynyt yhtä suurta verkkoalustaa työelämän kommunikoinnille.

Kappaleessa 3.1.2. mainittu ruutuväsymys nousee yhdeksi suurimmista haasteista digitaalisen workshopin suunnittelussa. Digitaalisen workshopin on toimittava niin, että osallistuja on kiinnostunut workshopin sisällöstä ja samalla kommunikaatiovalmis. Workshop, jossa osallistujat sulkevat kameransa, ei osallista osallistujia eikä luo yhteisöllisyyden tuntua. Kamerapakossa on kuitenkin riskinä, että osallistuja uupuu workshopin kulkuun eikä workshopista jää positiivisia kokemuksia. Tavoitteena onkin saada osallistuja itse haluamaan pitää kamera päällä. LÄHDE

Suurena yhteiskunnallisena keskustelunaiheena on sekä Saksassa että Suomessa yksilön syrjäytyminen ja yksinäisyys digitalisena aikana. Haasteena digitaalisten työkalujen ja toimintamallien luomisessa onkin selättää yksinäisyyden tunne ja saada digitaalisesti osallistuva henkilö kokemaan olevansa osa kokonaisuutta. Pelimaailmassa yhteisöllisyyden tunteen luomisessa on onnistuttu jopa riippuvuuden syntymiseen asti. LÄHDE

Haasteeksi saattaa myös muodostua internet-yhteys. Saksassa internetyhteyden laatu on Euroopanlaajuisesti surullisen kuuluisa ja moni työpalaveri saattaa keskeytyä juuri pätkivän yhteyden vuoksi. Saksassa yleisesti suositellaankin olla käyttämättä WLAN-yhteyttä työpuheluihin, vaan liittämään tietokeen suoraan LAN-yhteydellä reitittimeen (Klimacamp 2021). Digitaalisen workshopin kannalta laadukas verkkoyhteys on perusedellytys. Tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan vähentää liiallista tiedonsiirtoa workshopin aikana.

Päätavoitteena yrityksen työntekijöilleen tarjoaman digitaalisen workshopin suunnittelussa on luoda pitkän tähtäimen työhyvinvointiin tähtäävä työpaja. Workshopista tulee osallistujien oppia uutta, mutta myös kokea oivalluksia, motivoitua, tulla nähdyksi, onnistua. Tavoitteena onkin kokonaisvaltainen työskentelytapa, jossa sekä mieli että keho osallistuvat työskentelyyn.

Kuva 23: Mainoskuva Home Office Effektiv

4.2 Erilaiset työkalut

Digitaalisen workshopin järjestämiseen tarvitaan digitaalinen työkalu. Artikkelissaan Comparing Zoom, Microsoft Teams and Google Meet Charlotte Verbrugghe (2020) analysoi digitaalisen tiimityöskentelyn tarpeita ja markkinoiden suosituimpia pilvipohjaisia konferenssityökaluja. Artikkelissaan Verbrugghe kehoittaa työnantajaa listaamaan tiimensä tarpeet ja vaatimukset ennen konferenssityökalun hankintaa. Esimerkiksi mahdollisuus käyttää automaattista tekstitystä kansainvälisissä kokouksissa voi olla ratkaisevasti aikaa säästävä ominaisuus monikansallisessa yhtiössä.

Konferenssityökalua valitessa tietoturva on monella yrityksellä keskiössä. Traficomin Kyberturvallisuuskeskus kehoittaa kokouksen järjestäjän harkitsevan kokouksen tarkoitusta ja kokouksessa käsiteltävän tiedon luottamuksellisuutta. "Videoneuvottelun tietoturvan kannalta tulee varmistaa, että tapaamiseen voivat osallistua vain halutut henkilöt ja että videoneuvotteluun liittyvillä on vain tarvittavat käyttöoikeudet. Käsiteltävästä tiedosta riippuen voi esimerkiksi olla tarpeen, että voidaan varmistua siitä, että kellään ulkopuolisella ei ole pääsyä tietoon. Jos palvelu ei ole organisaation omassa ympäristössä, luottamukselliset tiedot kannattaa salata koko matkalta vastaanottajalta toiselle end-to-end-periaatteen mukaisesti. Tällöin vältytään tiedon mahdolliselta paljastumiselta myös esimerkiksi silloin, jos tietoliikenne reitittyy esimerkiksi virhetilanteen tai kapasiteetin hallinnan vuoksi ennakoimattomalla tavalla." (Traficom 2020)

Kun tietoturvakysymykset on ratkaistu ja kokouksen luonne määritelty, tulee seuraavaksi tarkastella osallistujamääriä. Osallistujamäärän mukaan määräytyy myös konferenssityökalujen hintapolitiikka. Verbrugghen 2020 artikkelissa vertaillaan Google Meetin, Zoomin ja Microsoft Teamsin sallimia osallistujamääriä, mutta artikkelin julkaisun jälkeen (08.04.2020) kaikki palveluntarjoajat ovat muuttaneet osallistujamääräpolitiikkansa useamman kerran. Osallistujamäärää suunnitellessa on tärkeä kiinnittää huomiota ei vain kutsuttujen osallistujien määrään, vaan myös konferenssin sujuvuuteen. Mahdollisuus hiljentää kaikki osallistujat kerralla ja lähettää suoria viestiä yksityisesti muille osallistujille säästää aikaa ja ylimääräistä moderointia kokouksen aikana. Myös mahdollisuus nähdä kaikki osallistujat kerralla on antanut Zoomille markkinoilla etulyöntiaseman, jota Google Meets ja Microsoft Teams ovat ahkerasti kuroneet kiinni kevästä 2020.

Kokouksen tallentamisen mahdollisuus on noussut suureen rooliin erityisesti ilmaisluennoilla, joilla yrityksilyrittäjät pyrkivät parantamaan näkyvyyttään. Yritykset käyttävät tallenteita sisäisen kommunikaation parantamiseen, koulutustilaisuuksiin ja markkinointiin. Uusien työntekijöiden perehdyttäminen saatetaan tehdä lähes kokonaan videotallenteiden avulla. Videotallenteiden luominen onkin perustoiminto konferenssityökaluissa, mutta olennainen ero on videotallenteen tallennusmenetelmät. Google Meets tallentaa videon suoraan Google Driveen ja linkittää sen Google Kalenterin tapahtumaan, kun Zoom puolestaan luo tallenteen ensisijaisesti suoraan tietokoneen kovalevyille. (Verbrugghe 2020)

Konferenssisovelluksen työkaluiksi voidaan lukea näytön jakaminen, mahdollisuus osallistua kokoukseen soittamalla (ns. Dial-in toiminto), vieraskielinen tekstitys, osallistujien hiljentäminen, chat, taustakuvan vaihtaminen, kyselyjen luominen ja osallistujien jakaminen työryhmiin. Lisäksi Microsoft Teams ja Google Meets tarjoavat monia yrityksen oman tietokannan hyödyntämisen palveluita, kuten kalenterin synkronointia tai tiedostojen jakamista yrityksen pilvipalvelun kautta (Verbrugge 2020). Digitaalista Workshopia luodessa nämä integraatiot eivät ole tärkeitä, sillä osallistujat tulevat eri yritysorganisaatioista.

Konferenssityökalua valitessa myös hintapolitiikka on suuressa roolissa. Osallistujamäärän lisäksi hintaan vaikuttavaa tarve palvelun kokonaisvaltaisuuudelle, kuten Microsoftin ja Googlen tarjoamat ohjelmisto- ja pilvipalvelut. Mikäli yritys on jo luonut digitaalisen ympäristönsä jomman kumman palveluntarjoajan palveluihin, ei konferenssityökalun käyttöönotto ole suuri lisäkustannus. Pienemmille yrityksille ja yksityishenkilöille puolestaan Zoom tarjoaa yksinkertaisen maksumallin, jossa vuosi- tai kuukausimaksulla voi järjestää 100 osallistujan tapaamisen osallistujan käyttöliittymästä riippumatta.

Allaolevassa taulukossa on vertailtu konferenssityökalujen Zoomin, Teamsin ja Meetsin ominaisuuksia keväällä 2020:

zoom		
<p>+</p> <ul style="list-style-type: none"> • Free account available • Access from all devices • Host up to 100 people (free plan) & 500 people (paid plan) • Up to 49 persons on screen • Screen sharing and co-annotation • Meeting participants can be placed in breakout rooms to hold small-group discussions. • Additional features <p>-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Download the app • Time limit of 40 minutes • Security problems 'Zoom-bombing' • Purchase an audio conferencing plan for call ins 	<p>+</p> <ul style="list-style-type: none"> • Collaboration tools • Send files through chat + instant messaging • Full integration with Google Apps • Host up to 250 persons for free until 30/09/2020 • No additional fee for call-in participants • Access from all devices • Recordings (in the cloud), file and screen sharing • Automatic captioning is available • No time limit on calls <p>-</p> <ul style="list-style-type: none"> • No waiting room for participants that join early • Only person at a time can share his screen. • Users Privacy can be improved 	<p>+</p> <ul style="list-style-type: none"> • Collaboration tools • Full integration with Office 365 • Video conferencing with background blur • Recordings (in the cloud), file and screen sharing • Instant messaging • Access from all devices • Tabs to make finding information easy • Automatic captioning is available • No time limit on calls <p>-</p> <ul style="list-style-type: none"> • No waiting room for participants that join early • Users Privacy can be improved • No Grid view

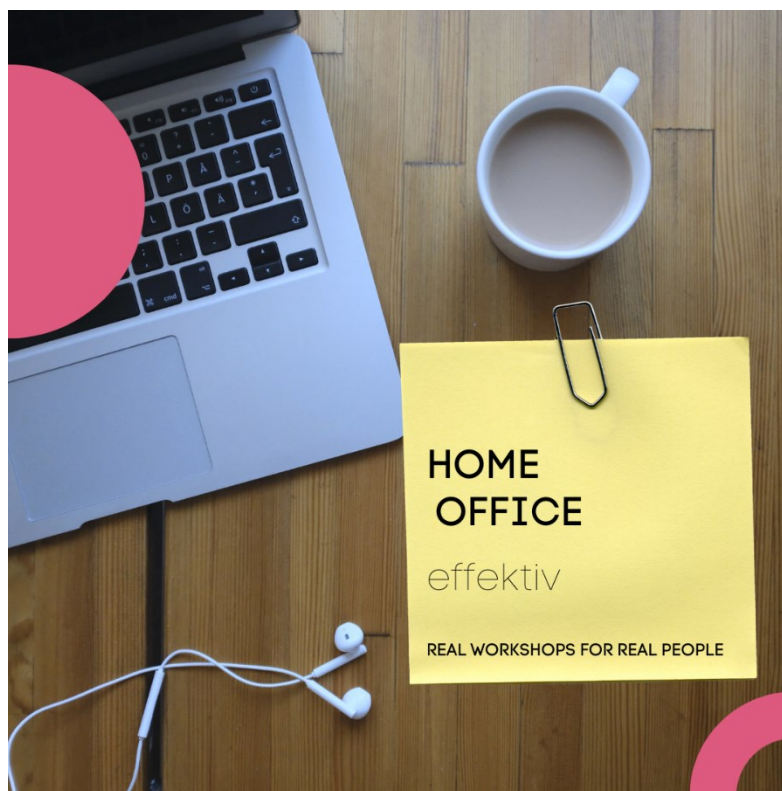
Kuva 24: Ruutukaappaus artikkelista "Comparing Zoom, Microsoft Teams and Google Meet", Charlotte Vanbrygge 2020

4.3 Haptisuuden tarve digitaalisessa ympäristössä

Digitaalisessa ympäristössä aktivoimme ensisijaisesti kuulo- ja näköaistin osallistuessamme virtuaalisiin tapaamisiin. Tohtorintyössään Kaupunki Kaikille Aisteille Jukka Jokiniemi (2007) käsittelee moniaistisuutta kaupunkisuunnittelussa ja pyrkii liittämään yksilön kaikilla aisteilla fyysiseen tilaan. Samoin kuin Jokiniemi keskittyy yksilön tilankokemukseen reaali maailmassa, voidaan samoilla argumenteilla luoda kokonaisvaltainen käsitys virtuaalitodellisuudesta moniaistillisuutta hyödyntäen.

Ympäristöstä saadaan aistitarjoumia kaikille aisteille. Visuaaliset näkymät, kuultavat äänimaisemat, kehon aistimukset ja tuoksut kytkvät ihmisen fyysiseen tilaan. Tilan moniaistinen kokeminen tarjoaa rakennetun ympäristön suunnittelulle monipuolisempia mahdollisuuksia ja haasteita. Tilakokemuksessa on otettava huomioon kaikki aistittavissa olevat elementit. (Jokiniemi 2007) Digitaalisessa maailmassa kehon aistimuksesten ja tuoksujen simulointi on jo kehitteillä. Haptisuus teknologiamielessä tarkoittaa teknologiaa, joka käyttää hyväksi tuntoaistia. Haptisuus on uusi tekniikka, jonka avulla ihminen voi tuntea virtuaali maailmassa olevia tietokoneella luotuja kolmiulotteisia objekteja. Haptisuus on tietokoneella tehty yhdistelmä biomekaniikkaa, psykologiaa, neurologiaa, insinööritaitoa ihmisen kosketuksen ja siitä saadun palautteen tutkimisessa. (Penttinen 2018, 6)

Eriyksen merkittävää on aktiivinen koskettaminen. Aktiivisen koskettamisen kautta ihminen pysyy suhteessa maailmaan, jossa elää. (Jokiniemi 2007) Digitaalista työpajaa luodessa ei pyritä luomaan täysin virtuaalista ympäristöä, vaan ns. hybridi, jossa näkö- ja kuuloaistilla osallistutaan viestintään, kun taas aktiivisella kosketuksella ja haju- ja makuaisteilla saadaan osallistuja aktiivisesti osallistumaan työpajaan.

Kuva 25: Mainoskuva Home Office Effektiv

4.3.1 Keskittyminen digitaalisessa ympäristössä

Keskittyminen, tarkkaavaisuus, ja toiminnanohjaus ovat toisiinsa liittyviä kognitiivisia prosesseja. Keskittymiseen tarvitaan tahdonalaista tarkkaavuutta sekä toiminnanohjauksen taitoja. Tarkkaavuus on kykyä säilyttää huomio ja valikoivasti keskittää huomio auditiiviseen tai visuaaliseen stimulanttiin. (Klenberg, Korkman, Lahti-Nuutila 2001).

Markkinatutkimuksestamme käy ilmi, että videopuhelukulttuuri on ajanut työmaailman "multitaskaamisen" ihannointiin, jossa yhtäaikaaisesti osallistutaan kokoukseen, tarkastetaan saapuneet sähköpostit ja luonnostellaan seuraavan kokouksen agenda. Digitaalista työpajaa suunniteltaessa onkin erityisen tärkeää kiinnittää huomiota kokonaisvaltaiseen osallistumiseen, jossa kaikkia aisteja käyttäen luodaan osallistujalle oma hetkellinen tilansa, jossa keskitytään vain workshopin kulkuun ja sisältöön.

4.4 Hinnoittelusta ja hintapolitiikasta

Digitalisaation yleistyessä internetin valtavirrassa suuri määrä palveluntarjoajia tarjoaa osaamistaan sisäänheittopolitiikalla jopa ilmaiseksi. Digitaaliset palvelut yleistyivät heti lockdownin alkaessa ja saatavilla oli suuri määrä luentoja ja paneelikeskusteluja, joihin pääsi osallistumaan pelkällä sähköposti-ilmoittautumisella. Workshopin luomisessa on kuitenkin kyse palvelukonseptista, jonka ei ole tarkoituskaan olla ilmaiskurssi, vaan laadukas ja haluttu palvelutuote.

Opinnäytetyössään *Palvelun tuotteistaminen* Laura Koski (2014, 18-19) käsittelee hinnoittelua kattavasti. Hinta on toki korvaus palvelusta, mutta määrittää myös yrityksen profiloitumista ja ohjaa asiakaskuntaa. Hintapolitiikka on myös luotettavuuden mittari ja hinnoittelun kautta luodaan yritykselle markkina-asema. (Koski 2014)

Digitaalisen workshopin hinnoittelu perustui kustannusten kattamiseen ja laadukkaan palvelun tarjontaan. Workshopin hinnoittelulla tähdätään mielikuvamarkkinointiin, jossa kyseessä on laadukas palvelu, jonka hyödyt ovat moniulotteiset. Markkinoinnissa käytetään ilmaisua "yhden kuukauden palkkakustannuksilla yrityksenne säästää 30 sairaspäivää seuraavan vuoden aikana, sairauspäivistä johtuvasta byrokratiasta puhumattakaan".

Hinnoittelumalli on esitelty opinnäytetyön kappaleessa 6.

5 CASE: HOME OFFICE EFFEKTIV

5.1 Yritysesittely Design Studio Ottilia

Design Studio Ottilia on vuonna 2018 perustettu sisustusarkkitehtitoimisto, joka toimii saksalaisen yksityisyrittäjän toiminimeä vastaavan yhtiömuodon alaisuudessa. Design Studio Ottilia keskittyy muotoilutyöhön, joka parantaa työympäristöjä ja kehittää yksilöä osana (työ)yhteisöä.

Design Studio Ottilian työskentelymenetelmiin kuuluu osallistava suunnittelu workshopien kautta. Työympäristömuotoilussa ensi askeleet otetaan aina asiakasyrityksen edustajien kanssa, mahdollisimman monen eri toimijan näkökulmasta. Workshopit luodaan yritysjohtajan kanssa yhteistyössä, jotta lopputulos on mahdollisimman ajankohtainen, mutta myös aikaa kestävä.

Digitalisaation tuomat mahdollisuudet ovat avanneet Design Studio Ottilialle uusia ovia etäsuunnitteluun ja etäpalaverihin, jotka saksalaisessa työskentelyssä eivät ennen kevättä 2020 olleet arkisia käytäntöjä.

5.2 HOME OFFICE -effektiv -konseptin synty ja luomisprosessi

HOME OFFICE effektivin synty lähti itsetutkiskelusta. Taloudellisesti erittäin haastavana aikana 2020 moni muukin yrittäjä on joutunut kamppailemaan profiloitumisensa kanssa, ja erityisesti meillä palveluntarjoajilla on ollut haasteita vakuuttaa ostaja maksullisen palvelun tarpeellisuudesta. Internetissä markkinat ovat viidakko, josta saa kaiken tarvitsemansa informaation napin painalluksella, eikä mistään tarvitse maksaa mitään, jos vain sietää katsoa mainoksia.

Itsetutkiskelun mindmapissa listasin itselleni perinteisen pro/con -listan omista vahvuuksistani ja niistä palveluista, joita haluan tarjota. Ensimmäinen ajatushautomo pidettiin Lokakuussa 2020, joka muodostui lopulta HOME OFFICE effektivin synnyksi. Jo tässä kohtaa "elämyspalvelu" sai oman erityisen painopisteensä, olen itse luonteeltani hedonisti ja syytän tehokasta työskentelyäni siitä, että yritän vain nopeasti päästä nauttimaan vapaa-ajastani. Nämä painopisteet; laadukas vapaa-aika ja elämyksellinen palvelu ovat muotoutuneet yritystoimintani kulmakiviksi.

Tammikuussa 2021 valaistussuunnittelija Andrea Meisinger soitti kysyäkseni yrityksen kuulumisia ja tulevan vuoden visioita. Keskustelu ylti huomaamatta tuotekehityskeskusteluksi, kun yhteiseksi mielenkiinnonkohteeksi syntyi työolosuhteiden parantaminen kotitoimistolla valaistuksen ja osallistavan muotoilun keinoin.

5.2.1 Tammikuu 2021, workshopin ensimmäinen luonnos

Miten saadaan päätetyöskentelyyn uupuneet, lastenhoidosta riutuneet ja kotitoimistoon kyllästyneet työntekijät psyykkisesti irti työpisteeltä? Kuinka saada työntekijä, joka on nyt vuoden tavannut kollegoitaan vain virtuaalisesti kokemaan jotain uutta yhdessä työtiiminsä kanssa? Mikä motivoi yksin kotona istuvaa työntekijää? Miten ennaltaehkäistä ei vain fyysisiä vaivoja joita keittiönpöydän äärellä työskentely tuottaa, vaan myös yksinäisyyden tuomia psyykkisiä haasteita? Ja kuinka tuotteistaa tästä palvelusta paketti, jonka yritykset haluavat työntekijöilleen ostaa? Näiden kysymysten pohjalta lähdimme Meisingerin kanssa pohtimaan etätyöpisteen kehitystä.

Ensimmäisessä luonnoksessa hahmottui, että workshopin on oltava kolmiosainen. Valaistussuunnittelija Andrea Meisingerin kanssa laitoimme fokuksen omaan substanssiosaamiseemme; tilan sisustukseen. Ensimmäisessä luonnoksessa HOME OFFICE effektiv koostuu ergonomiasta, valaistuksesta ja sisustusmateriaaleista. Alkuperäisenä kokoonpanona workshopia olivat vetämässä minä sisustusarkkitehtina, painopisteenäni ergonomia, Andrea Meisinger, painopisteenään valaistus ja Bettina Duwentäster osaamisalueenaan väri ja materiaalit.

5.2.2 Tammikuu 2021, workshopin toinen luonnos

Kuinka HOME OFFICE effektiv erottuu muista, ilmaiseksi tarjolla olevista ”näin parannat työpistettäsi” -luennoista? Tässä kohtaa haptisuuden tarve nousi esiin ja ensimmäiset ideat Survival Kitistä syntyivät.

Survival Kitiä rakentaessa syntyi keskustelu Bettina Duwentästerin kanssa workshopin kulusta. Erilaiset näkemyksemme näyttöpäätetyöstä, ruutuväsymyksestä ja osallistujan keskittymiskyvystä kuunnella digitaalista luentoa johtivat teidemme eroamiseen. Bettina Duwentästerin workshopit rakentuvat luennoista, jonka jälkeen osallistujat työstävät materiaaleja oppimillaan menetelmillä. Design Studion Ottilian workshoppeissa painopiste on jatkuvassa osallistumisessa, jossa sekä mieli että keho ovat läsnä. Bettina Duwentästerin poisjääminen workshopin ydintiimistä antoi workshopin kululle tarkan suuntalinjan: jokaiseen workshopiin on kuuluttava työvälline, jonka kautta osallistuja osallistuu kaikilla aisteilla workshopiin.

Toisessa luonnoksessa Andrea Meisinger keskittyi valaistukseen, minä sisustusarkkitehtinä väriin ja materiaaliin, ja ergonomiaa varten meidän on löydettävä ergo- tai fysioterapeutti pitämään oman luentonsa.

5.2.3 Tammikuu 2021, workshopin kolmas luonnos

Työpaikkakiusaamiseen erikoistunut Friederike Tinzmann innostuu workshopista ja lähtee mukaan ideoimaan. Workshop alkaa muodostua monien tekijöiden summaksi, jossa jokaisella istunnolla on pääteemansa ja sitä tukeva sivuteema.

Tinzmannin kanssa päätämme ottaa konfliktien ehkäisemisen osaksi workshopia, ns. Sivuteemaksi valaistusworkshopiin. Toiseksi sivuteemaksi pyydämme Jana Behrendsiä, fitnessohjaajaa, pitämään osallistujille irrottautumisen työpisteeltä. Behrendsin osuus on tarkoitus pitää ergonomia-istunnon yhteydessä. Väri- ja materiaali-istuntoon haluamme teemaksi toisen kommunikaatioon painottuvan sivuteeman, asiakaspalvelu- ja ulkoisen viestinnän luennon.

5.2.4 Helmikuu 2021, workshopin neljäs luonnos

Dennis Sievers on asiakaspalvelun laadun kehittämiseen erikoistunut konsultti. Sieversin kanssa workshopia läpi käydessä siirtyvät palikat uusiin paikkoihin, ja workshopin runko alkaa olla paikoillaan. Workshopin painopiste työpisteen muotoilusta siirtyy työskentelyn muotoiluun; kommunikaatio nousee omaksi istunnokseen ja sisustus ja valaistus yhdistetään yhdeksi paketiksi. Näin saamme markkinoilla monialaisen osaamisen edun, jota harva yritys pääsee näin laaja-alaisesti tarjoamaan.

Ergonomian osuuteen löytyy yhteistyökumppaniksi fysioterapiayritys Athera, jolla on toimipisteitä ympäri Saksaa. Heiltä Hampurin toimipisteestä Lena Meier toimii ergonomia-workshopin vetäjänä.

Survival Kitin sisältöä kootessa olin yhteidessä terveellisen ruokavalion asiantuntijaan Mareike Weisenfeldiin, jota pyysin ideoimaan reseptiä, jonka voisimme lähettää Survival Kitin mukana. Weisenfeld innostui workshopista ja tarjosi meille workshopin viimeiseen osaan, sisustukseen, erillistä lisäosaa: meditaatiota. Workshopin rungoksi siis muodostui malli, jossa jokaisessa istunnossa on oma pääteemansa, ja sitä tukeva sivuteema.

Kommunikaatio workshopin sivuteemaksi muodostui kuin itsestään improvisaatioteatteri. Ystäväni Maryam Azadi toimii sivutoimisena improvisaatioteatterivalmentajana ja on jo pidemmän aikaa suunnitellut impro-työpajoja yrityksille. Azadin workshopin mukaantulo osaksi HOME OFFICE efektiä oli kuin kirsikka kakun päälle.

Lopullinen workshopin runko asettui siis muotoon:

STEP 1: ERGONOMIA ja fyysinen hyvinvointi

STEP 2: KOMMUNIKAATIO sisäinen ja ulkoinen

STEP 3: TILA JA VALAISTUS laadukas työskentely

5.2.5 HOME OFFICE effektiv -välineet

HOME OFFICE effektiviä luodessa Saksassa oli meneillään täysi markkinasulku, jossa kaikkia ihmiskontakteja tuli välttää, eikä yritystapaamisia voinut järjestää. Kahta kahvikuppia ja yhtä kävelylenkkiä lukuunottamatta kaikki aivoriihet ja keskustelut hoidettiin puhelimen tai Zoomin välityksellä. Tämä myös vahvisti kaikkien osallistujien uskoa siihen, että digitaalisen workshopin vetäminen on mahdollista, ja voi olla jopa menestyksekkästä.

5.2.6 Digitaaliset työkalut

Viestinävälineeksi valikoitui yksimielisesti Zoom, vaikka markkinoilla on paljon erilaisia mahdollisuuksia. Toinen suureen rooliin noussut digitaalinen työkalu oli nettisivun digitaalinen toteutus, jotta ilmottautuminen ja lisätietojen saaminen on mahdollisimman yksinkertaista. Myös tiimin omaan viestintään harkittiin hetkeksi Slack-kanavan perustamista, mutta todettiin, että kommunikaatio sähköpostilla on vaivattomampaa, jos viestiliikenne on muutenkin vähäistä. Myös OneDrive lukeutuu tässä digitaaliseksi työkaluksi tiimin sisällä, jotta tiedostojen, esim. Markkinointimateriaalin jakaminen on helpomaa eikä tuki vastaanottajan postilaatikkoa.

Konferenssityökalu (Zoom):

Konferenssityökalu määrittä workshopin optimaalisen osallistujamäärän 8-12 osallistujaan. Zoom-puhelussa yhdelle näytölle saa maksimissaan 25 osallistujaa, mutta koska workshopin luonne on aktiivisesti osallistava, yli 15 osallistujan workshop muuttuu helposti luennoksi eikä tiimi osallistu aktiivisesti. Workshopissa on osallistujien lisäksi aina myös vähintään kolme järjestäjää läsnä.

Workshopin sujuvuuden kannalta konferenssipalvelun tulee tarjota seuraavat ominaisuudet:

-Näytön jakaminen

-Kaikkien osallistujien yhtäaikainen hiljentäminen

-Chat- tai keskustelutyökalu: workshopin aikana saa esittää kysymyksiä ja kommentteja chatin kautta, jotka moderoidaan osaksi workshopia

-Ryhmätyöskentelymahdollisuus (Breakout rooms): osana workshopia tehdään lyhyitä 2-3 minuutin pari/ryhmätöitä

-Kyselytyökalu (Polls): kyselytyökalulla kerätään sekä dataa työpisteen optimointiin että testataan osallistujien läsnäoloa

-Esimiehen tallentaminen: tätä toimintoa ei käytetä yritysten kanssa työskennellessä. Freelancereille suunnatun workshopin voi osallistuja käydä hakemassa itselleen myöhempää katselua varten.

Toissijaisia toimintoja workshopin kulun kannalta ovat

-taustakuvan vaihto: workshopin aikana jokainen vetäjä näyttää oman kotitoimistonsa purkaakseen osallistujien painetta omista työympäristöistään

-tiedostojen jakaminen: tarpeelliset tiedostot voidaan jakaa myös esim. Sähköpostin kautta onedrive-linkkinä

-reaktiot: taputukset ja hymiöt ovat osa sosiaalista kommunikaatiota, mutta koska workshopissa jokaisella tulee olla kamera päällä, voi nämä ilmaisut osoittaa myös äänin ja elein

Nettisivu työkaluna (wix.com)

Design Studio Ottilian nettisivut on luotu wix.comin rakennuspalikka-paketilla (www-ottilia-design.com). Domain-tarjoaja on saksalainen strato.de joka aiheuttaa paljon taustatyötä sivun SEO-asetuksissa, sillä DNS-asetukset eivät wixin ja straton välillä toimi automaattisesti. HOME OFFICE efektiivä varten on olennaista saada luotua sivuja, jotka ovat hakukoneoptimoituja (ns. SEO) ja sivuja, jotka eivät löydy hakukoneella.

HOME OFFICE efektiivä varten nettisivun rakenteeseen lisättiin seuraavat välilehdet:

www.ottilia-design.com/workshops

Yleinen esittely yrityksen tarjoamista workshoppeista. Tälle sivulle asetettiin uutiskirjeen tilausmahdollisuus, jotta ensimmäisessä markkinointiaallossa kiinnostuneet ohjataan tilaamaan lisätietoja tulevasta HOME OFFICE effektiv -workshopista.

www.ottilia-design.com/home-office-effektiv

Workshopin esittelysivu. Tällä sivulla workshop on esitelty vaihe vaiheelta ja kaikki workshopin vetäjät on linkitetty heidän omaan palveluihinsa (poislukien Lena Meier, joka on linkitetty Atheran nettisivuille). Tältä sivulta kiinnostuneet pääsevät suoraan pyytämään tarjousta. Tämä sivu on erikseen SEO-optimoitu, jotta hakusanoilla "workshop", "arbeitsplatz" (työpiste) "homeoffice" "gestaltung" (sisustus) ja "beleuchtung" (valaistus) hakija löytää sivun helposti.

www.ottilia-design.com/questionnaire

Täyttämällä tältä sivulta löytyvän kyselyn voimme tehdä yritykselle tarjouksen, joka on räätälöity suoraan heidän tarpeisiinsa. Kysely löytyy myös liitteestä CC. Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa minkälaisen yrityksen kanssa ollaan tekemisissä ja miten workshopia tulee heitä varten painottaa. Kysely syntyi lyhyen markkinatutkimuksen pohjalta, jossa kävi ilmi, ettei workshop paketin hintaa tule julkaista yksittäiselle työntekijälle.

www.ottilia-design.com/survival-kit

Kaavake, jolla työntekijä voi tilata survival kitin. Ymmärrämme, että osa työntekijöistä ei välttämättä työskentele virallisessa osoitteessaan eikä yrityksillä ole oikeutta antaa kotiosoitteita kolmansille osapuolille survival kitin lähettämistä varten. Sivuillemme lupaamme, että lomakkeen kautta lähetetyt yhteystiedot poistetaan 30 päivän kuluessa. Tämä linkki annetaan yritykselle vasta tämän tilattua palvelun ja samalla tarjoamme mahdollisuutta lähettää survival kitit yrityksen pääkonttorille, josta yritys itse postittaa ne eteenpäin. Osoitetietojen jakaminen sähköpostitse on myös mahdollista, mikäli jokainen työntekijä itse toimittaa meille osoitteen osoitteeseen workshops@ottilia-design.com, joka on erikseen tätä varten perustettu sähköpostitili. Survival-Kit välilehti on piilotettu kaikilta hakukoneilta eikä ole linkitetty millekään muulle nettisivun välilehdelle.

Tiimin työkalut

Kaikki markkinointimateriaali on tallennettu Design Studio Ottilian OneDriveen ja jaettu tiimiläisten kesken. Tiimiläisille on annettu oikeus katsella ja ladata sisältöä, mutta ei muokata tai poistaa sitä. Tämä linjaus tehtiin välttääksemme ylimääräistä työtä kansion sisällön tarkkailussa ja päivittämisessä.

Tiimiä varten ei ole perustettu erillistä Slack-, WhatsApp, Telegram, -tai Threemaryhmää, vaikka näistä on käyty keskustelua. Jokaisessa istunnossa on kolme vetäjää, joista yksi on aina Design Studio Ottilia, jolloin koko tiimin yhteinen kommunikaatiokanava on osalle osallistujista aina keskustelun aiheesta riippuen enneminkin ajanhaaskausta. Design Studio Ottilia tiedottaa kaikkia tasapuolisesti uusista bookatuista workshopeista sähköpostitse.

Sosiaalisesta mediasta

Suuri osa markkinointia ja kommunikointia tapahtuu sosiaalisen median välityksellä. Pääkanavaksi on muodostunut LinkedIn-palvelu, mutta myös Instagram on olennaisessa roolissa erityisesti markkinoinnin kannalta. Workshop tiimi käyttää sosiaalisia medioita seuraavasti:

	LinkedIn	Facebook	Instagram	Xing	TikTok
Isa Kemper	x	x	x	x	
Lena Mayer		x		x	
Jana Behrends	x		x	x	
Dennis Sievers	x		x		
Friederike Tinzmann		x		x	
Maryam Azadi		x	x		x
Andrea Meisinger		x		x	
Mareike Weisenfeldt	x		x	x	

Kuva 26: Taulukko työryhmän käyttämistä sosiaalisen median kanavista

5.2.7 Survival Kit

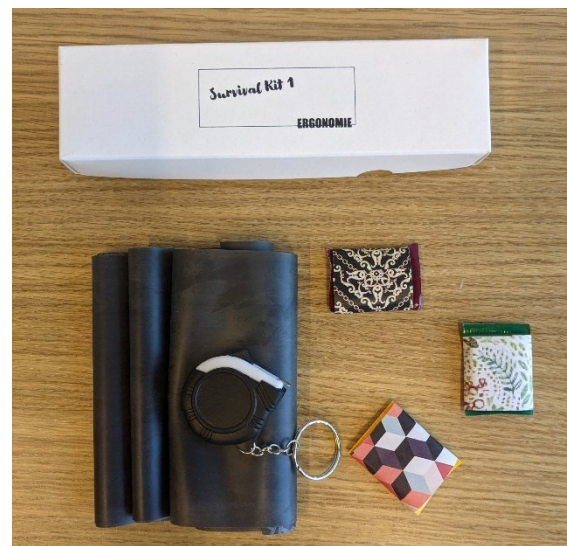
Kuva 27: Survival Kit pakkaukset

Survival Kit syntyi haptisuuden tarpeesta. Tätä käsiteltiin luvussa 4.3. Osallistavan muotoilun periaatteita noudattaen workshopissa pyritään saamaan osallistujat ilmaisemaan mielipiteitään ja tunteitaan, joita voidaan käyttää suunnittelun lähtökohtana.

Survival Kitin idea on, että osallistuja saa itsellen fyysisen paketin, jonka sisältö sekä tuo iloa että assosioi objektit osaksi Design Studio Ottilian palveluita. Markkinointimielessä Survival Kitin sisällön tulee jäädä osallistujalle mieleen osaksi mielekästä kokemusta.

Survival kit 1: ERGONOMIA

- 3 suklaata
- Mittanauha
- Thermaband

Kuva 28: Survival Kit 1 sisältö

Survival kit 2: KOMMUNIKAATIO

- Kaksi pähkinää
- Neljä fimo-massaa
- Rullattu paperi, jossa workshopin tehtävä
- Kahvi

Kuva 29: Survival Kit 2 sisältö

Survival Kit 3: TILA JA VALO

- Materiaalinäytteet: matto, laatta, puu
- Värinäytteet (Yhteistyö Alpina Farben) neljä eri valkoista
- Teepussi
- Makea suupala

Kuva 30: Survival Kit 3 sisältö

5.3 HOME OFFICE -effektiv Workshopin kulku ja sisältö

Tiistaina 11.05.2021 järjestettiin piloottiajo, johon osallistui workshopin vetäjien lisäksi viisi asiakasta. Liitteestä 2 löytyy saksankielinen Handout, liitteestä 3 puolestaan saksankieleinen yhteenveto osallistujille. Pilottiajo on katsottavissa YouTube-palvelussa seuraavien suorien linkkien takaa:

STEP 1: ERGONOMIA ja fyysinen hyvinvointi

STEP 2: KOMMUNIKAATIO sisäinen ja ulkoinen

STEP 3: TILA JA VALAISTUS laadukas työskentely

6 TULOSTEN TARKASTELUA

HOME OFFICE effektiven avulla pyrittiin vastaamaan kysymykseen ”Kuinka kotitoimisto saadaan toimivaksi osaksi yritysten työkuilttuuria?”. Workshopin luomisessa pyrittiin keskittymään työntekijöiden osallistamiseen etätyöpiisteeltä käsin ja luomaan luottamuskuilttuuria oman tiimin sisällä.

Workshopia luodessa kartoitettiin markkinatilannetta ja tarvetta digitaaliseen workshopille luvuissa kolme ja neljä. Perinteisen toimistotyön pohjalta voitiin tarkastella kotoa käsin suoritettavaa toimistotyötä, kotitoimistoa, ja päästiin tarkastelemaan sen hyötyjä ja haasteita. HOME OFFICE effektiven sisällössä pyrittiin ei vain huomioimaan workshopiin osallistuvan yksilön tarpeet, vaan nimenomaan tarjoamaan asiakasyritykselle keino luona kotitoimistosta pysyvä osa yrityksen toimintakuilttuuria.

Digitalisaation otettua pandemian tiellä suuria harppauksia tuskin on mahdollista, että yritykset palaavat takaisin täysipäiväiseen- tai viikkoiseen toimistokuilttuuriin. HOME OFFICE effektive on tuonut mukanaan Design Studio Ottilialle niisanotun 50/50 työskentelyfilosofian. Tällä mallilla puolet tehtävästä työstä suoritetaan hiljaisen työskentelyn tiloissa ja vaativat keskittymistä, puolet on kommunikaatiota ja tiimityöskentelyä. Mikäli keski-Europpalainen työkuilttuuri kehittyi vahvemmin 50/50 suuntaan, on kotitoimisto vain yksi varsinaisista työpaikoista. Kotitoimiston sisällyttäminen osaksi yritysten työkuilttuuria tulee olemaan 2020-luvulla itsestään selvä osa uuden työntekijän perehdyttämisprosessia ja työntekijöiltä tullaan odottaamaan työskentelyvalmiutta myös kotitoimistolta käsin. HOME OFFICE effektive tulee vaatimaan jatkuvaa päivitystä vastatakseen asiakasyritysten tarpeita.

HOME OFFICE effektiven teoria-osuus vastaa tutkimuskysymykseen ”Kuinka kotitoimisto saadaan toimivaksi osaksi yritysten työkuilttuuria?”. Teoriaosiossa keskiöön nousee osallistamisen ja yksilön tarpeiden huomioimisen tärkeys ja tiimitoiminta. HOME OFFICE effektive osallistaa työntekijän osaksi työyhteisöään, antaa työkaluja niin tiimityön kuin keskittymistä vaativan työn suorittamiseen ja tukee kotitoimiston näkemistä osana tehokasta työkuilttuuria. Kotitoimistolta työskentely siis sulautetaan yrityksen työkuilttuuriin osallistavan workshop-toiminnan keinoin, jossa tarjotaan työkalut terveeseen ja ergonomiseen työskentelyyn, monipuoliseen kommunikointiin etätyöpiisteeltä käsin ja kotitoimiston oikeanlaiseen sisustamiseen terveellisen työskentelyn näkökulmasta.

On ymmärrettävää, että yksi workshop ei muuta työyhteisöä ja sen käytänteitä pitkäaikaisesti. HOME OFFICE effektiv avaakin oven uudelleenlaiselle muutosjohtamiselle digitalisaation aikana. Toistaiseksi HOME OFFICE effektiviä ei ole järjestetty piloottiajoa lukuunottamatta ulkopuolisille osallistujille, joten asiakasyrityksen saamia hyötyjä toi tarkastella vain hypoteettisesti.

6.1 Taloudellinen näkökulma

HOME OFFICE efektiveä luodessa valitsin tietoisesti, että kyseessä on yleellisyystuote. Hinnoittelussa oli tärkeä saada palvelupaketille sellainen hintalappu, josta asiakas tietää ostavansa laadukkaan tuotteen ja ammattiosaamista. Seuraavassa taulukossa on esitelty kululaskelma, jo ka pohjalta voidaan optimoida sopiva hinta.

	Survival Kit materials	Workshop lecture
Workshop moderation	8,01 €	450,00 €
Ergonomy	4,62 €	150,00 €
		150,00 €
Communication	1,57 €	150,00 €
		150,00 €
Space and Light	1,08 €	150,00 €
		150,00 €
	15,28 €	1.350,00 €

Workshopin luennoitsijahinnat sovittiin järjestäjien kesken mahdollisimman läpinäkyvästi, jotta mahdollista tuuraajaa etsiessä hinnasta on helppo puhua. Jokaiselle järjestäjälle sovittiin omat toimet ja vastualueet, jotta 150,00€ luentopalkkio on myös niiden osalta perusteltavissa, joiden aktiivinen luento-aika workshopin aikana on 10 minuuttia. Kaikkien luennoitsijoiden tulee osallistua oman osansa koko workshopiin, ei vain omaan luentoonsa, mutta muihin osa-alueisiin osallistuminen on vapaaehtoista eikä siitä makseta

Kuva 31: Workshopin hinnan muodostus 1

korvausta. Hinnoittelussa on huomioitu myös mahdollinen ulkopuolinen modernointi, mikäli kysyntä olisi kriittisesti suurempaa enkä itse ehtisi moderoimaan kaikkia workshoppeja.

participants	cost total	package price	profit
10	1.502,80 €	3.000,00 €	1.497,20 €
15	1.579,20 €	3.000,00 €	1.420,80 €
20	3.005,60 €	3.750,00 €	744,40 €
25	3.082,00 €	4.500,00 €	1.418,00 €

*over 15 participants needs two workshops
*over 15 participants needs two workshops

Kuva 32: Workshopin hinnan muodostus 2

Pakettihinnan laskemisessa lähdettiin asiakasyritysten maksuhalukkuudesta ja palvelupaketin arvosta. Voittoa tarkasteltiin erilaisten pakettihintojen avulla. Yleensä pakettihinta laskettiin hinta per osallistuja (tässä 300,00€/osallistuja, 100€/osallistuja/workshop). Vaikka taulukossa "hinnoittelu" tuotto näyttääkin kuluihin nähden suurelta, ei taustalla tehtyjä investointeja saa unohtaa. Alkusijoituksessa ei ole huomioitu mitään liiketoiminnan yleisiä sivukuluja, vaan puhtaasti tätä workshopia varten tehtyjä hankintoja ja palveluita, kuten kohdistettu markkinointi.

Investment		
Survival Kits 100 pcs	Packaging	311,00 €
	Ergonomy	462,00 €
	Communicat	157,00 €
	Light & Room	108,00 €
Porto pilot run	8 participant	40,00 €
Marketing	Freelancer	2.610,00 €
	Material	250,00 €
		3.938,00 €

Kuva 33: Workshopin hinnan muodostus 3

7 POHDINTA

HOME OFFICE efektiivijulkaisun ajoitus oli mahdollisesti huono, sillä heti julkaisupäivää seuraavana päivänä Saksan politiikassa alettiin siirtyä höllentämään rajoitteita ja avamaan liiketoimintaa. Maaliskuun alun valoisat aamut myös auttavat työntekijöitä jaksamaan paremmin kotitoimistolla ja moni onkin huomauttanut, että paketille on varmasti kysyntää taas syksyllä, kun ihmiset eivät poistu kodeistaan.

Design Studio Ottilian tekemä 4.000€ sijoitus tuntuu suurelta toistaiseksi saatuihin hyötyihin nähden, mutta workshopin markkinoinnin tuoma näkyvyys kantaa varmasti tulevaisuudessa hedelmää. Sisustusarkkitehtuuripalveluita tarjottaessa on tärkeää että asiakasyritys tietää palvelun olemassaolosta ja osaa hakeutua palvelun äärelle, kun toimitiloja uudistetaan. Seuraava alan ilmiö, jossa yrityksen pienentävät toimitilojaan vaatii taas ammattimaista suunnittelua, jolloin Design Studio Ottilia on jo ehtinyt profiloitua markkinoinnissaan osallistavan muotoilun suunnittelutoiminnoksi.

Vuoden 2020 pandemian tuoma digitalisaatio on tehnyt hyvää saksalaiselle työkulttuurille ja on avannut ovia uusille menettelytavoille. Suomalaisena Saksassa koen usein yritystoiminnan ja ihmisten välisen kanssakäymisen liiketoiminnassa konservatiiviseksi ja teeskennellyksi, mutta tämä tunne on keventynyt huomattavasti syksystä 2019 kevääseen 2021. Ikäänkuin liiketoiminnan johtoportaan raottaessa oveaan vaatehuoneisiinsa videokonferensseissa myös työntekijät olisivat saaneet luvan olla vain ihmisiä, joiden kodeissa tapahtuu tavallisia arkisia asioita. Tulevaisuuden työpistesuunnitteluun tuleekin kuulumaan kotitoimiston huomiointi osana yrityksen identiteettiä ja työkulttuuria.

Teoriaosaa kirjoittaessa ja taustakartoituksen aikana olin jatkuvasti ihmeissäni kotitoimiston tähänastisesta maineesta ja yleisyydestä. Mallit, joissa kotitoimistoa ei työnantajan puolesta tueta, tai joissa kotitoimisto koetaan äärimmäiseksi ratkaisuksi tuntuivat ja tuntuvat edelleen johtuvan vain ja ainoastaan työnantajan ja työntekijän välisestä luottamuspulasta. Edellytykset työskennellä kotoa käsin ovat olleet lähes jokaisella, jonka työnkuva on perinteistä toimistotyötä. Älypuhelinien tuoman kulttuurimurroksen jäljiltä vuodesta 2007 on jokaisella työelämän edustajalla ollut aina enenevässä määrin käytössään välineet suorittaa perinteistä toimistotyötä: toimivat tietoliikenneyhteydet ja kalusteet. Pandemian jäljiltä edelleen on epävarmaa millaiselta tulevaisuuden työskentelymallit näyttävät, ja yksi suuri kysymys opinnäytetyötä tehdessä olikin, riittääkö pandemian pakottama kotitoimisto todistaamaan yritysjohdolle etätyöskentelyn edut?

Kotitoimiston yleistyminen ja kiinnittäminen osaksi työkulttuuria on myös suuri taloudellinen investointi. HOME OFFICE efektiivijulkaisussa jätettiin yrityksen taloudellisten sijoitusten näkökulma tarkastelun ulkopuolelle, sillä pandemian alkaessa oli jokaisella työntekijällä jo käytössään työvälineet. Kotitoimiston yleistyessä herää kysymys, onko työnantaja halukas tai velvollinen hankkimaan työntekijälle työpisteen yrityksen toimipisteen ulkopuolella. Tulevaisuuden malleissa puhutaan vuokratyöpisteistä, yleistyvistä co-working-kulttuurista ja työskentely-loungeista. Erillisen toimipisteen varustelu on yritykselle suuri taloudellinen investointi niin laitteiden kuin varustelunkin osalta. Kuka maksaa tarvittavan internetyhteyden, ja entäpä jos työntekijän asuinpaikka on kantoalueen ulkopuolella? Onko työnantaja velvollinen huolehtimaan, että työntekijällä on työhön tehtävät varusteet, vai siirtyykö tarvittavan internet- ja

puhelin yhteyden järjestäminen yksilön vastuulle? Kun työsuhde päättyy, kuinka menetellään jo tehtyjen hankintojen kanssa? Jos kotitoimiston työpisteelle hankittu elektromotoorinen pöytä lakkaa toimimasta, järjestääkö sen huollon kalustevalmistaja, työnantaja vai työntekijä itse? Kotitoimiston sisällyttäminen osaksi työkuultuuria on monitahoinen teema, johon yksi osallistava työpaja ei tietenkään toi tarjota vastauksia.

Työpajakonseptia luodessa perehdyin myös freelancereiden väliseen yhteistyötoimintaan ja sen erilaisiin malleihin. Alkutaipaleella käydyt keskustelut kollektiivista tai jopa virallisemmasta yhteistoiminnan muodosta jäivät toteuttamatta ja jälkiviisaana todettakoon, että tämä oli oikea ratkaisu. Monialainen yhteistyö konseptin luomisessa oli avartavaa ja herätti paljon keskustelua erilaisista käytösmaalleista, mutta taloudellisen riskin kantajana olin toki suurimman paineen alla workshopin markkinoinnissa. Kun pilottiajaja markkinoitiin, ei osa työryhmäläisistä jakanut tapahtumaa sosiaalisen median kanavissa lainkaan eikä näin ollen tehnyt Design Studio Ottilian näkökulmasta minkäänlaista uusasiakashankintaa. Aiheesta käytyjen keskusteluiden pohjalta työryhmäläiset vaikuttivat epämotivoituneelta olemaan osana workshopin profiilia omilla kanavissaan, joka kiinteämmässä yhteistyömallissa olisi johtanut konfliktiin tai kenties koko kollektiivin purkautumiseen. Yhteistyökuvioita suunnitellessa tuleekin aina tarkasti harkita partnereiden motivaatio ja yhteistön luonne.

Erilaisten digialustojen tarkastelu avasi myös ymmärrystä erilaisiin toimintakulttuureihin. Opinnäytetyön myötä Design Studio Ottialla on otettu tietoisesti käyttöön useamman eri palveluntarjoajan ratkaisut, jotta asiakasyritykselle työskennellessä tämän virtuaalinen ympäristö ei tunnu vieraalta. Design Studio Ottilia tallentaa tiedostonsa Microsoftin OneDriveen, käyttää Google Kalenteria, hallinnoi projekteja Asanan ja Slackin pohjalta ja viestii strato-sähköpostilla. Markkinointia toteutetaan wix.com:in, MailChimpin ja Canvan avulla ja graafiset ilmeet luodaan Adobe Suitin eri ohjelmilla. Lisäksi toimiston arkeen kuuluu erinäiset mallinnus- ja rendausohjelmat. Zoom on jäänyt Design Studio Ottilian tiimityökaluksi kaikkiin videopuheluihin, kiitos monipuolisen analyysin opinnäytetyön aikana.

HOME OFFICE efektiven luominen on antanut minulle monipuolisen ymmärryksen työpajatoimintaan ja sen valmisteluun. Workshop-maailma perustuu konsultointiin ja ihmisjohtamiseen ja onkin varmasti pysyvä työskentelymenetelmä monialaisella kentällä. Jatkossa uskallan lähteä spontaanistikin vetämään SCRUM tai AGILE pohjaista työpajaa. Design Studio Ottilia tulee kehittämään työpajamallia monipuolisemmaksi ja asiakasyhteisöiden tarpeita palvelevaksi kokonaisuudeksi.

LÄHTEET

ALIPOUR, J-V., Falck, O. & Schüller, S. 2020. Germany's capacities to work from home.

<https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=854006004112117114064029023076104069053032069011093069025103068025000126086104064006030110036003123013013081098091009116114107028051002032011071089086030067015083068040012032017065071126102065099121118089024092126025075100110000122081011029090073084067&EXT=pdf&INDEX=TRUE>

BAILEY, D. E. & Kurland, N. B. 1999. The advantages and challenges of working here, there, anywhere, and anytime. *Organizational dynamics*. 3, 53-68.

https://www.researchgate.net/profile/Nancy-Kurland/publication/247748414_The_Advantages_and_Challenges_of_Working_Here/links/5444f1640cf2e6f0c0fbf7c7/The-Advantages-and-Challenges-of-Working-Here.pdf

BAUA 2021. Federal Law Gazette. Julkaistu 24.08.2004. Viitattu 11.03.2021

https://www.baua.de/DE/Themen/Arbeitsgestaltung-im-Betrieb/Arbeitsstaetten/Arbeitsstaettenverordnung/pdf/Workplaces-Ordinance.pdf?__blob=publicationFile&v=3

BLACKBURN, S., LaBerge, L., O'Toole, C. & Schneider, J. 2020. Digital strategy in a time of crisis. McKinsey Digital. Julkaistu 22.04.2020

<https://www.apucis.com/frontend-assets/porto/initial-reports/Digital-strategy-in-a-time-of-crisis-final.pdf.pagespeed.ce.APpfblBpiL.pdf>

BLAKEY, D. 2020. World of warcraft game population, subscribe, daily players, trends, about the game and more on MMO populations. Verkkodokumentti. Julkaisuaika tuntematon, viitattu 16.03.2021.

<https://mmo-population.com/r/wow>

BLOMQVIST, K. 2006. Luottamus organisaation työhyvinvoinnin ja tehokkuuden taustalla. Julkaisussa *"Työn tuuli 2"*, 20-27.

http://www.stat.fi/ajk/tapahtumia/2008-05-21_luottamus_artikkeli.pdf

BRISCOE, G. & Mulligan C. 2014. Digital innovation: The hackathon phenomenon. Arts Research Centro, Queen Mary University London.

<https://qmro.qmul.ac.uk/xmlui/bitstream/handle/123456789/11418/Briscoe%20Digital%20Innovation:%20The%20Hackathon%20Phenomenon%202014%20Published.pdf?sequence=2>

BRINKS, V. and Ibert, O. 2020. From corona virus to corona crisis: The value of an analytical and geographical understanding of crisis. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie* 111, 3/2020.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/tesg.12428>

DIRKS, K.T. and Skarlicki, D.P., 2004. Trust in leaders: Existing research and emerging issues. Trust and distrust in organizations: Dilemmas and approaches.

ETN-Elektroniikkalehti 2015. DX 200 - salaisuus Nokian menestyksen takana. Julkaistu 12.10.2015, viitattu 11.03.2021

https://etn.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=3435:dx-200-salaisuus-nokian-menestyksen-takana&catid=60&Itemid=101

FRAUENHOFER Institut FIT Presseinformation 07.05.2020, viitattu 14.03.2021

https://www.fit.fraunhofer.de/de/presse/20-05-07_fraunhofer-umfrage-homeoffice-erste-ergebnisse.html

JOKINIEMI, J., 2007. Kaupunki kaikille aisteille: moniaistisuus ja saavutettavuus rakennetussa ympäristössä. Helsinki University of Technology.

<https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/2949/isbn9789512290475.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

JIANG, M. 2020. The reason why Zoom calls drain your energy. Julkaistu 22.04.2020. Viitattu 11.03.2021.

<https://www.bbc.com/worklife/article/20200421-why-zoom-video-chats-are-so-exhausting>

KAHLE, C. 2015. Internet ohne Ende: Finnland ist der Traum jeder Smartphone Nutzers Julkaistu 27.12.2016, viitattu 11.03.2021

<https://winfuture.de/news,95562.html>

KINNUNEN, K. 2020. Videovierailuja koronan aikaan. Opinnäytetyö Medianomi YAMK. Metropolia 2020.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/352298/Kinnunen_Katja2020.pdf?sequence=2

KLENBERG, L., Korkman, M. & Lahti-Nuuttila, P. 2001. Differential development of attention and executive functions in 3-to 12-year-old finnish children. *Developmental Neuropsychology*, 20(1), 407-428.

KLIMACAMP 2021. Tipps für Angenehme Videokonferenzen. Verkkójulkaisu. Julökaisuaika tuntematon, viitattu 16.03.2021

<https://www.klimacamp-leipzig.de/tipps-fuer-angenehme-videokonferenzen/#:~:text=Eine%20gute%20Internetverbindung%20erleichtert%20eine,LAN%20Kabel%20mit%20eurem%20Router.>

KODZO, J. 2021. Wie verlief der erste Lockdown? Julkaistu 27.01.2021. Viitattu 11.03.2021.

<https://www.wiwo.de/erfolg/trends/corona-lockdown-wie-verlief-der-erste-lockdown/26853384.html>

KOSKI, L. 2014. Palvelun tuotteistaminen. Opinnäytetyö. Laurea Ammattikorkeakoulu.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/83319/Koski_Laura.pdf?se

LAUNIS, M. & Lehtelä, J. 2018. Työterveys: Ergonomia.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136841/978-952-261-059-1_Ergonomia.pdf?sequence=1&isAllowed=y

LEHTONEN, P. 2016. Työpajatyöskentelyn hyödyntäminen markkinoinnin kehitysprojekteissa. Julkaistu 28.12.2016 Viitattu 14.03.2021

<https://www.harvamarketing.fi/blog/tyopajatyoskentelyn-hyodyntaminen-markkinoinnin-kehitysprojekteissa>

MARDAR, S-M. 2016. WORK ERGONOMY. International Scientific Conference " Strategies XXI" (Vol. 3, 299-302). National Defence University.

<https://www.proquest.com/openview/08790a3c3c4014d42caffd256dc64438/1?pq-origsite=scholar&cbl=2026346>

MATILAINEN, J. 2020. Onko perinteinen toimistotyö tulossa tiensä päähän? Julkaistu 20.08.2020. Viitattu 11.03.2021

https://www.linkedin.com/pulse/onko-perinteinen-toimistoty%C3%B6-tulossa-tiens%C3%A4-p%C3%A4h%C3%A4n-jarmo-matilainen/?trk=public_profile_article_view

NICKSON, D. & Siddons, S. 2004. Remote working. Julkaisija Butterworth-Heinemann.

NIEMI, M. 2014. Graafinen suunnittelu osallistavan muotoiluprosessin työkaluna. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

<https://core.ac.uk/download/pdf/38114227.pdf>

PAULUS, T., Lester, J. & Dempster, P. 2014. Digital tools for qualitative research. Julkaisija Sage.

PENTTINEN, J. 2018. Lisätty todellisuus virtuaalisessa työympäristössä. Pro gradu tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/60516/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201812075023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

PETERI, V. 2006. Mediaksi kotiin: tutkimus teknologioigen kotouttamisesta. Tohtorin väitöskirja, Tampereen Yliopisto. 131-135

PETERI, V. 2017. Bad enough Ergonomics: Study of an Office Chair, University of Tampere.

RINTALA, V. 2021. Digitalisaation muuttaa kaiken. Digitalisaation suomalaisten teollisuusyritysten ja yhteiskunnan kontekstissa. Digitaalisen viestinnän pro-gradu tutkielma. Vaasan yliopisto 2021. 75-78.

RT-95-11153 Toimistotilat, työpistesuunnittelu. Toukokuu 2014 (Korvaa RT 95-10718). Rakennustieto, 6.

SEYFRIED, K. 2020. Corona sorgt für Wucherpreise: Webcams erleben zweiten Frühling. PC Magazin. Julkaistu 14.04.2020, viitattu 13.03.2021

<https://www.pc-magazin.de/news/corona-webcam-preise-3201459.html>

SIEDEL, G.-J., 2021. 5 Zoom Lessons for Leaders. AACSB Insights. Julkaistu 05.01.2021. Viitattu 11.03.2021

<https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=79500610312402703111008109407509212110308207104202309412009410408802909002311600708703501306112111112005511510200010000106506509043053092041111126099085086122005041081018085029101025104121086000020006027082119101105064126119025007118071110086116002&EXT=pdf&INDEX=TRUE>

SOLLA, K. 2020. Digitreenit: Etäpalaveri verkossa? Eri työkalut sopivat eri tarkoituksiin. Digitreenit - verkko-opas. Julkaistu 23.3.2020. Viitattu 11.03.2021.

<https://yle.fi/aihe/artik-keli/2020/03/20/digitreenit-tyokaluja-erilaisten-etapalaverien-pitoon-verkossa>

TERVEYSKIRJASTO 2019. Liikunta ja painon hallinta. Duodecim. Julkaistu 02.12.2019, viitattu 13.03.2021

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01005#:~:text=Tutkimusten%20perusteella%20on%20voitu%20antaa,silloin%20ollaan%20liikunnallisesti%20melko%20aktiivisia.

TRAFICOM 2020. Valitse videoneuvotteluratkaisu käyttötärpeen ja tiedon luottamuksellisuuden mukaan. Verkkojulkaisu. Julkaistu 08.04.2020, viitattu 17.03.2021

<https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ajankohtaista/valitse-videoneuvotteluratkaisu-kayttotarpeen-ja-tiedon-luottamuksellisuuden-mukaan>

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2021. Työympäristö. Julkaistu/Päivitetty 13.01.2021, viitattu 12.03.2021

<https://www.tyosuojelu.fi/tyoolot/tyoymparisto>

t3n 2021. Umfrage: Wie sehen Homeoffice-Worker das Arbeiten in der zweiten Welle? Julkaistu 12.01.2021, viitattu 14.03.2021

<https://t3n.de/news/umfrage-sehen-homeoffice-zweite-welle-1349602/>

VERBRUGGHE, C. 2020. Comparing Zoom, Microsoft Teams and Google Meet. Verkkajulkaisu. Julkaistu 10.04.2020, viitattu 17.03.2021

<https://gcloud.devoteam.com/blog/comparing-zoom-microsoft-teams-and-google-meet>

VIRTAHARJU, J. 2010. Hajautetun työn fyysiset edellytykset: mitä hajautetun tietotyön tekeminen edellyttää työympäristöltä. Aalto-yliopiston teknillinen korkeakoulu.

WANG, Q.E., Myers, M.D. and Sundaram, D., 2013. Digital natives and digital immigrants. Business & Information Systems Engineering, 409-419.

WITCHALL, C. 2020. 5 Reasons why Zoom meetings are so exhausting. Julkaistu 05.05.2020. Viitattu 11.03.2021.

<https://theconversation.com/5-reasons-why-zoom-meetings-are-so-exhausting-137404>

Wolf, (2008). The Video Game Explosion: A History from PONG to Playstation® and Beyond. Greenwood press, Westport, Connecticut London.

YEE, N. 2006. The Psychology of MMORPGs: Emotional Investment, Motivations, Relationship Formation, and Problematic Usage. Teoksessa Schroeder, R. – Axelsson, A. (toim.) Avatars at Work and Play: Collaboration and Interaction in Shared Virtual Environments. London: Springer Verlag. 187–207.

KUALÄHTEET

Kuva 1: Isa Kemperin kotialbumi 2020

Kuva 2: Isa Kemperin kotialbumi 2020

Kuva 3: Elke Burmanin kotialbumi 2021

Kuva 4: Isa Kemper, luonnos viitekehuksestä

Kuva 5: Ruutukaappaus HOME OFFICE effektiv: <https://www.youtube.com/watch?v=cgnAlMyLOjg>

Kuva 6: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Minerva Peréz

Kuva 7: DGUV Information 215-410 „Bildschirm- und Büroarbeitsplätze – Leitfaden für die Gestaltung“ s 46

Kuva 8: DGUV Information 215-410 „Bildschirm- und Büroarbeitsplätze – Leitfaden für die Gestaltung“ s 47

Kuva 9: DGUV Information 215-410 „Bildschirm- und Büroarbeitsplätze – Leitfaden für die Gestaltung“ s 48

Kuva 10: Ruutukaappaus PIA Mitgliederversammlung 2021, Isa Kemperin kotialbumi

Kuva 11: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Minerva Peréz

Kuva 12: DESI: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-economy-and-society-index-desi>

Kuva 13: Ruutukaappaus: ZDF Nachrichten 11.03.2021

Kuva 14: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Minerva Peréz

Kuva 15: Isa Kemperin kotialbumi 2021

Kuva 16: Otto Burmanin kotialbumi 2021

Kuva 17: Isa Kemperin kotialbumi 2021

Kuva 18: Ruutukaappaus: Zoom puhelu 12.3.2020

Kuva 19: Isa Kemperin kotialbumi 2019

Kuva 20: Isa Kemperin kotialbumi 2020

Kuva 21: <https://t3n.de/news/umfrage-sehen-homeoffice-zweite-welle-1349602/>

Kuva 22: Isa Kemperin kotialbumi 2018

Kuva 23: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Minerva Peréz

Kuva 24: Ruutukaappaus artikkelista "Comparing Zoom, Microsoft Teams and Google Meet", Charlotte Vanbrygge 2020

Kuva 25: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Minerva Peréz

Kuva 26: Taulukko työryhmän käyttämistä sosiaalisen median kanavista

Kuva 27: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Isa Kemper

Kuva 28: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Isa Kemper

Kuva 29: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Isa Kemper

Kuva 30: Design Studio Ottilian markkinointimateriaali, Isa Kemper

Kuva 31: Taulukko: Workshopin hinnan muodostus 1

Kuva 32: Taulukko: Workshopin hinnan muodostus 2

Kuva 33: Taulukko: Workshopin hinnan muodostus 3

LIITTEET

Liite 1: Saksankielinen markkinatutkimus puhelinhaastatteluna 01.-26.03.2021

Liite 2: HOME OFFICE Effektiv Handout

Liite 3: HOME OFFICE effektiv yhteenveto osallistujille pilottiajossa 11.05.2021

Liite 4: Taustakyselylomake asiakasyrityksille workshopin optimointiin

Liite 5: HOME OFFICE effektiv Markkinointifyerit

Liite 6: HOME OFFICE effektiv markkinointisuunnitelma

Liite 7: HOME OFFICE effektiv peak in presentaatio

Liite 8: HOME OFFICE effektiv TILA esitys